

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

«__» _____ 20__ р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ р.

О.О. Шеремет

Л.В. Шірінян

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: **Обґрунтування шляхів поліпшення фінансового стану підприємства**

Виконала: здобувачка 4 курсу, 20ск групи

Щербакова Каріна Володимирівна

(прізвище та ініціали)

Керівник: Сотніченко Олена Антонівна

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Рецензент Колос Ірина Василівна

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
 Кафедра фінансів
 Освітній ступінь бакалавр
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва)
 Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

« » 20 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Щербакової Каріни Володимирівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Обґрунтування шляхів поліпшення фінансового стану підприємства

керівник проекту (роботи) Сотніченко О.А., к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «27» січня 2021 р. № 50-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 09 червня 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи: підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, звітність підприємства

4. Зміст пояснювальної записки: Розділ 1. Теоретичні аспекти та сутність фінансового стану підприємства. Розділ 2. Аналіз обґрунтування поліпшення фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «МІРА АРТ»). Розділ 3. Шляхи поліпшення фінансового стану підприємства

5. Перелік графічного матеріалу: рис.1.1. Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства, рис.1.3. Класифікація видів фінансового аналізу, табл.2.1. Структура товарної продукції ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, рис.2.2. Динаміка показників майнового стану ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, рис.2.3. Динаміка майна ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, табл.2.5. Аналіз ділової активності в частині активів ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, табл.2.6. Аналіз ділової активності в частині пасивів ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, табл.2.7. Аналіз показників ліквідності ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, табл.2.8. Аналіз ліквідності балансу ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, табл.2.9. Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки, рис.3.2. Мобілізація внутрішніх резервів підприємства, табл.3.2.

Прогнозування дебіторської заборгованості ТОВ «МІРА АРТ» із застосуванням факторингу.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Сотніченко О.А.		
II	Сотніченко О.А.		
III	Сотніченко О.А.		

7. Дата видачі завдання 27 січня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	27.01.2021	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	26.04.2021	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	17. 05.2021	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	31.05.2021	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	03.06.2021	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	09.06.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	10.06.2021	

Здобувач

_____ Щербакова К.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Сотніченко О.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Щербакова К.В. «Обґрунтування шляхів поліпшення фінансового стану підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2021.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем поліпшення фінансового стану підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність фінансового стану підприємства, наведено методи та види його аналізу та розписано методичку обґрунтування фінансового стану підприємства.

Другий розділ присвячено характеристиці фінансово-економічної діяльності ТОВ «MIRA ART», оцінці його ділової активності та майнового стану та аналізу платоспроможності та фінансової стійкості.

У третьому розділі досліджено зарубіжний досвід у сфері вдосконалення поліпшення фінансового стану підприємства, обґрунтовано основні напрямки зміцнення фінансового стану ТОВ «MIRA ART» та сформовано план щодо його фінансово-економічного покращення.

***Ключові слова:** фінансовий стан, фінансовий аналіз, підприємство, ділова активність, платоспроможність, ліквідність, фінансова стійкість.*

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність обґрунтування фінансового стану підприємства.....	8
1.2. Методи та види аналізу фінансового стану.....	14
1.3. Методика обґрунтування фінансового стану підприємства.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОБҐРУНТУВАННЯ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «МІРА АРТ»)	31
2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «МІРА АРТ».....	31
2.2. Оцінка ділової активності та майнового стану компанії.....	38
2.3. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.....	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	52
3.1. Зарубіжний досвід щодо вдосконалення поліпшення фінансового стану підприємства.....	52
3.2. Основні напрямки зміцнення фінансового стану.....	58
3.3. Фінансово-економічне планування щодо покращення фінансового стану підприємства.....	61
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Результат здійснення діяльності будь-якого суб'єкта господарювання у сфері його існування є рівень ефективності залучення та впровадження фінансових ресурсів, оскільки саме це забезпечує безперервне існування підприємства.

Сучасний стан економіки України вимагає від вітчизняних підприємств постійно тримати в контролі свої фінанси, їх обсяг та швидко реагувати на всі чинники змін щодо фінансової діяльності задля збереження своєї фінансової стійкості.

Поява кризового стану на підприємстві більшою мірою залежить від поверхневої уваги керівництва суб'єкта до аналітичної роботи, яка, в свою чергу, є головним пунктом, метою якого є попередження та захист від кризових явищ на підприємстві. Безпосередньо зацікавлені особи діяльністю суб'єкта господарювання все частіше звертаються до аналітичних розрахунків задля збільшення своєї інформації про кваліфікаційну оцінку підприємства. Проведення фінансового аналізу дозволяє отримати висновки про співвідношення власного та зарученого капіталів, їх швидкість обороту, чинники змін, рівень ліквідності тощо.

Комплект показників фінансового стану дозволяє дослідити сильні та слабкі сторони суб'єкта господарювання, що дозволять залишитись на ринку конкурентоспроможним. Це має важливе значення для успішності компанії.

Достовірний фінансовий аналіз є вирішальним для формування правильних та адекватних висновків та рішень, що дасть змогу уникнути несприятливої ситуації розвитку підприємства.

Тому особливого значення заслуговує раціональне та ефективне застосування фінансових джерел компанії. Постійний моніторинг та аналіз фінансового стану дозволить досягти кінцевого результату діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, тобто отримати прибуток. В сучасних умовах ринкової

економіки країни, це питання має вагому роль. Зростання значення фінансових ресурсів компанії є притаманною рисою та тенденцією у всьому світі. Власникам вкрай вадливо на ранніх стадіях виявити недоліки функціонування підприємства щодо фінансової діяльності та їх уникнути в майбутньому. Інструментом такої оцінки, є саме фінансовий аналіз, який може дозволити неупереджено визначити положення фінансового стану підприємства для формування сукупності дієвих заходів захисту лідируючої позиції компанії на ринку.

Розвиток ринкового середовища все більше зацікавлює фінансистів та науковців. Основні проблематики дослідження пов'язані із визначенням значення фінансового стану суб'єкта господарювання та методологією його аналізу. Серед вітчизняних та зарубіжних вчених, які зверталися до цього питання, варто виділити таких як: Бланк І.О., Поляк Г.Б., Поддєрьогін А.М., Коваленко Л.О., Крейніна М.Н., Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О, Савицька Н.В., Отенко І.П., Грязнова А.Г. та інші.

Не зважаючи на це, в теперішній час соціально-економічного формування і тих питань, які мають бути виконані для нормального розвитку підприємств, потрібно чітко та точно розуміти значення фінансового стану, в тому числі побудову єдиної методології його оцінки. Оскільки розбіжності в трактуванні призводить до розгалуженості єдиного комплексу показників, часто без якоїсь систематизації, а також абсолютного алгоритму виконання розрахунків, що значно ускладнює виконати аналіз фінансового стану підприємств, а отже і приносить складність в діяльність аналітичної частини роботи компанії.

Метою кваліфікаційної роботи є розгляд аспектів аналізу суб'єкта підприємництва, а також обґрунтування шляхів покращення його фінансового стану.

Для досягнення поставленої мети в роботі поставлені та вирішені наступні **завдання:**

- обґрунтувати сутність фінансового стану підприємства;
- визначити методи та види аналізу фінансового стану;
- дослідити методику обґрунтування фінансового стану підприємства;

- розглянути фінансово-економічну характеристику ТОВ «MIRA ART»;
- оцінити ділову активність та майновий стан компанії;
- проаналізувати платоспроможність та фінансову стійкість підприємства;
- дослідити зарубіжний досвід щодо вдосконалення поліпшення фінансового стану підприємства;
- визначити основні напрямки зміцнення фінансового стану;
- на основі фінансово-економічного планування запропонувати заходи щодо покращення фінансового стану досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є процес оцінки фінансового стану ТОВ «MIRA ART» на основі його аналізу.

Предметом кваліфікаційної роботи є сукупність комплексу теоретичних та практичних аспектів щодо питань аналізу фінансового стану компанії та шляхів його вдосконалення.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети дипломної роботи застосовано сукупність методів щодо процесу аналізу фінансового стану підприємства. Метод логічного узагальнення застосовано для теоретичного обґрунтування значення фінансового аналізу. За допомогою дискримінантного аналізу проведено дослідження фінансових показників діяльності компанії. Також застосовані: метод порівняння для зіставлення даних за дослідженні періоди, метод економічного аналізу для визначення особливостей фінансових показників, метод спостереження при визначенні положення фінансового стану, табличний метод для зображення аналітичних та статистичних даних. Особлива увага приділена методу узагальнення, необхідний для формування висновків та відповідних рішень на основні дослідження.

Інформаційною базою дипломної роботи є наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців, статистичні дані підприємства, матеріали періодичних видань та фінансова звітність ТОВ «MIRA ART» за 2018-2020 роки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність обґрунтування фінансового стану підприємства

В економічних умовах сучасності підприємства будь-яких форм власності мають за мету забезпечити та зберігати стабільну, безперебійну виробничо-збутову роботу із високим значенням рентабельності та вчасним виконанням взятих зобов'язань перед кредиторами, державою, партнерами, та найманими працівниками. Такий результат досягти можливо при постійному аналізі фінансового стану підприємства, мета якого має бути – швидке реагування на змінні чинники в зовнішньому середовищі, оскільки швидкість адаптації компанії до мінливості ринку дасть істотну перевагу щодо конкурентоспроможності. Таким чином, спочатку необхідно зрозуміти сутність предмету, який досліджує фінансовий аналіз, а саме фінансового стану підприємства.

В економічній літературі існує безліч визначень «фінансового стану підприємства». Їх комплекс дає підстави стверджувати те, що у широкому розумінні під фінансовим станом варто розуміти наслідок взаємодії всіх чинників системи фінансових відносин підприємства, який характеризується виробничо-господарськими факторами, а також визначається комплексом показників, що вказуються на способи формування, наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів.

Загалом, фінансовий стан підприємства – це комплексна характеристика діяльності підприємства у досліджуваній період, що зазначає реальну та потенційну можливість підприємства забезпечувати необхідний рівень фінансування фінансово-господарської діяльності та здатність чітко здійснювати її в майбутньому. Фінансове становище характеризує можливість компанії саморозвиватися в період її діяльності. Стан підприємства складається з

комплексу показників, які безпосередньо і досліджуються при фінансовому аналізі, вони дозволяють оцінити наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів [1].

Перш за все, необхідно провести критичну оцінку стосовно самого поняття «фінансовий стан» та його визначення різними спеціалістами. Не зважаючи на його простоту та розповсюдженість, на перший погляд, однозначності тлумачень дотепер не спостерігається (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Тлумачення поняття «фінансовий стан»

№	Автор	Зміст поняття
1	Бланк І.О. [2, с.476]	Фінансовий стан — рівень збалансованості окремих елементів активів та пасивів підприємства, а також ефективність їх використання.
2	Коваленко Л.О. [3, с.411]	Фінансовий стан — характеристика фінансової конкурентоспроможності підприємства, ефективність використання фінансових ресурсів та капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання.
3	Крейніна М.Н. [4, с.11]	Фінансовий стан — показник економічної діяльності підприємства, що характеризує його ділову активність та надійність.
4	Поддєрьогін А.М. [5, с.283]	Фінансовий стан — комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових взаємовідносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників та характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
5	Поляк Г.Б. [6, с.277]	Фінансовий стан — це результат діяльності підприємства.
6	Савицька Н.В. [7, с.409]	Фінансовий стан — спроможність фінансувати свою діяльність, тобто визначається рівнем забезпеченості фінансовими ресурсами, фінансовими взаємовідносинами з іншими фізичними та юридичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.

Джерело: [2-7]

Узагальнюючі наведенні поняття про фінансовий стан, можна зазначити те, що автори враховують різні аспекти при визначенні сутності фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан — це досить складна та інтегрована за різними показниками характеристика діяльності підприємства в певному періоді, що відображає рівень його фінансової конкурентності на ринку, ступінь забезпеченості підприємства власними та залученими фінансами, їх

взаємовідношення між собою та раціональності розміщення, забезпеченості власними оборотними коштами для вчасного проведення операцій з грошовими виплатами за наявними зобов'язаннями та провадження ефективної господарської діяльності в подальшому.

Кожен суб'єкт господарювання хоче досягнути такого фінансового становища, за якого воно б могло ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, а також вчасно розраховуватися з іншими суб'єктами, які мають відношення до фінансів підприємства. Відповідно серйозним етапом при дослідженні фінансового стану є здійснення його комплексного аналізу.

Аналіз фінансового стану – досить широке поняття, яке містить показники, які можуть виявити слабкі та сильні сторони фінансової сили підприємства шляхом ретельного дослідження статей фінансової звітності.

Велика кількість наукових праць щодо аналізу фінансового стану підприємства є перевагою, але єдиного поняття ще й досі не виявлено. Значний об'єм тлумачень не висвітлює та не дає повного уявлення про сутність фінансового аналізу. Для глибокого розуміння необхідно розглянути основні відходи до трактування даного визначення (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Тлумачення поняття «фінансовий аналіз»

№	Автор	Зміст поняття
1	Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств в умовах кризи [8]	Фінансовий аналіз – це загальне вивчення аспектів фінансового стану підприємства щоб оцінити досягнуті фінансові результати, що проводиться на основі методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності підприємств.
2	Отенко І.П.[9]	Фінансовий аналіз – це метод оцінки ретроспективного та перспективного фінансового стану підприємства, шляхом вивчення залежності й динаміки показників фінансової сфери.
3	Грязнова А.Г.[10]	Фінансовий аналіз – це комплекс методів визначення майнового та фінансового стану підприємства, а також можливостей змін на найближчу та довгострокову перспективу.
4	Ковалев В.В. [11]	Фінансовий аналіз – це метод оцінки та прогнозування фінансового стану підприємства, основою якого є його фінансова звітність.

Продовження табл.1.2

5	Коробов М.Я. [12]	Фінансово-економічний аналіз (автор вважає, що такий аналіз не фінансовим не буває) – комплексне вивчення функціонування фінансової сфери підприємства за метою якого є адекватна оцінка досягнутих результатів та розробка шляхів покращення рівня прибутковості, при цьому гарантуючи безпечний рівень ліквідності.
6	Приходько Н. І. [13]	Фінансовий аналіз – це складова аналітичної оцінки рівня, змін та динаміки фінансових показників у їх взаємодії та взаємозумовленості для прийняття ефективних рішень щодо забезпеченості внутрішньої та зовнішньої діяльності суб'єкта, його стабільного економічного розвитку та стійкого фінансового становища.
7	Савицька Г.В. [7]	Фінансовий аналіз – це сукупне системне вивчення фінансового стану підприємства та його чинників, метою якого є оцінки фінансових ризиків, прогнозування рівня дохідності капіталу.

Джерело: складено автором на основі [7, 8-13]

Предмет фінансового аналізу є фінансові відносини в системі управління підприємством, фінансові ресурси та їх джерела. Предмет фінансового аналізу включає декілька базових аспектів: фінансові відносини, фінансові ресурси, джерела їх формування та результати використання фінансового потенціалу.

Фінансові ресурси підприємства, їх ефективне застосування, необхідне співвідношення структури джерел формування визначають фінансову стабільність, ліквідність та платоспроможність, ділову активність.

Фінансовий аналіз є найголовнішою функцій управління, тому що проводиться оцінка фінансової конкурентоспроможності суб'єктів господарювання у ринковій економіці, що в свою чергу може забезпечити оптимальну кількість фінансових ресурсів для компанії, необхідних для вчасного покриття зобов'язань перед партнерами, власниками, державою та найманими працівниками.

Отже, сутність фінансового аналізу характеризується такими елементами комплексу:

- це функція управління, шляхом якої оцінюється конкурентоспроможність суб'єктів господарювання – партнерів досліджуваного підприємства;

- це інформаційна система, що виконує різноманітні функції інформації фінансового характеру (накопичення, опрацювання, трансформації та

використання), метою якої є забезпечити активну діяльність підприємства в умовах ринкової конкуренції;

- це метод дослідження, такий як оцінювання та прогнозування фінансового стану, пошук можливостей збільшення ефективності функціонування досліджуваного суб'єкта господарювання в наслідок раціональної фінансової політики.

Об'єктами фінансового аналізу виступає підприємство або певна фінансова операція.

Суб'єктами фінансового аналізу є фінансові аналітики, які зацікавлені в ефективній життєдіяльності підприємства: управлінський персонал, акціонери, банки, контролюючі органи різних рівнів (галузеві, податкові, статистичні тощо).

Мету та завдання фінансового аналізу можна визначити його змістом. Загальною метою фінансового аналізу є утворення уявлення про об'єкт аналізу на основі фінансових аспектів та показників, тобто визначення певної кількості важливих, найбільш інформативних чинників, які дають об'єктивний результат оцінки про фінансове становище підприємства.

Мета фінансового аналізу залежить від інтересів різних суб'єктів господарювання. Наприклад, інвестори зацікавлені в рівні і стабільності доходів за акціями, тобто рентабельністю підприємства, кредитори в його ліквідності та платоспроможності, менеджери в дохідності певних видів активів та раціональністю управління ними.

Можна зазначити, що метою фінансового аналізу є дослідження шляхів поліпшення ефективності фінансових резервів, їх формування, розміщення та використання.

Аби досягти мети необхідно конкретизуватись на вирішенні відповідних завдань фінансового аналізу, представлені на рис.1.1.

Щоб фінансовий стан підприємства був на високому рівні, потрібно щоб фінансова діяльність компанії була спрямована на забезпечення комплексного систематичного надходження та раціонального використання фінансових

ресурсів, виконання розрахункової та кредитної дисципліни, досягнення оптимального співвідношення власних та позикових коштів тощо.

Рис.1.1. Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: розроблено автором

Таким чином, аналіз фінансового стану відіграє особливу роль в поточній фінансовій діяльності підприємства, оскільки він може дати змогу:

- об'єктивно оцінити ефективність та раціональність використання фінансових ресурсів підприємства;
- виявити резерви та вчасно знайти шляхи необхідні для покращення фінансового стану;

Підприємство повинне постійно оцінювати та аналізувати свій фінансовий стан та порівнювати його з попередніми періодами та, задля високої конкурентоспроможності, порівнюватися з підприємствами схожої діяльності.

Мета такого аналізу – це обґрунтована та об'єктивна характеристика фінансового стану підприємства.

Фінансовий аналіз сприяє розробці плану довгострокової фінансової політики, де враховано вирішення стратегічних завдань, якими є:

- досягнення високого фінансового рівня стану підприємства для суб'єктів господарювання, співпрацюючими з ним;
- збільшення рентабельності підприємства;
- раціоналізація структури капіталу та підтримка оптимального рівня фінансової стабільності;
- поліпшення рівня інвестиційної привабливості підприємства;
- правильне застосування ринкових механізмів при залучення фінансових ресурсів.

Отже, аналіз фінансового стану в ринковому середовищі постійно набуває свою актуальність, адже попередньо проведена оцінка діяльності підприємства відповідно до запитів зацікавлених суб'єктів надає можливість створити належну структуру ресурсів компанії, знайти найбільш оптимальні напрямки використання засобів, оцінити рівень стійкості та незалежності підприємства, забезпечити мінімальну суму грошових коштів на поточному рахунку компанії, яка необхідна для погашення зобов'язань, розробити план можливих заходів з попередження та недопущення виникнення збиткової діяльності.

1.2. Методи та види аналізу фінансового стану

Аби досягти поставленої мети аналізу фінансового стану підприємства – дослідження шляхів поліпшення ефективності фінансових резервів, їх формування, розміщення та використання – можуть застосовуватись різні методи аналізу.

Метод фінансового аналізу – це система науково-методичних категорій та принципів дослідження фінансового становища підприємства.

Методи фінансового аналізу забезпечують сукупне дослідження, взаємопов'язане вивчення, оцінювання та застосування фінансової інформації задля виявлення та реальної реалізації напрямків поліпшення фінансового стану підприємства.

На практиці розрізняють наступні методи фінансового аналізу: неформалізовані й формалізовані. Неформалізовані (евристичні) методи аналізу характеризуються описом аналітичних робіт на логічному рівні, а не на жорстких діагностичних взаємовідношеннях та зв'язках.

Неформалізовані методи застосовуються в більшості випадків для фінансового передбачення стану об'єкта на майбутнє в умовах неповних використаних даних, відсутності можливості врахування всіх аспектів, спрощеного розуміння про механізм фінансової дійсності, тобто в положенні повної або часткової невизначеності. Такий стан говорить про дефіцит необхідних даних, які б могли допомогти знайти шляхи розвитку роботи на підприємстві, та про відсутність здійснення таких дій в перспективі. Такі методи можна пояснити як суб'єктивізм, адже значна роль приділяється інтуїції, досвіду та знанням аналітики.

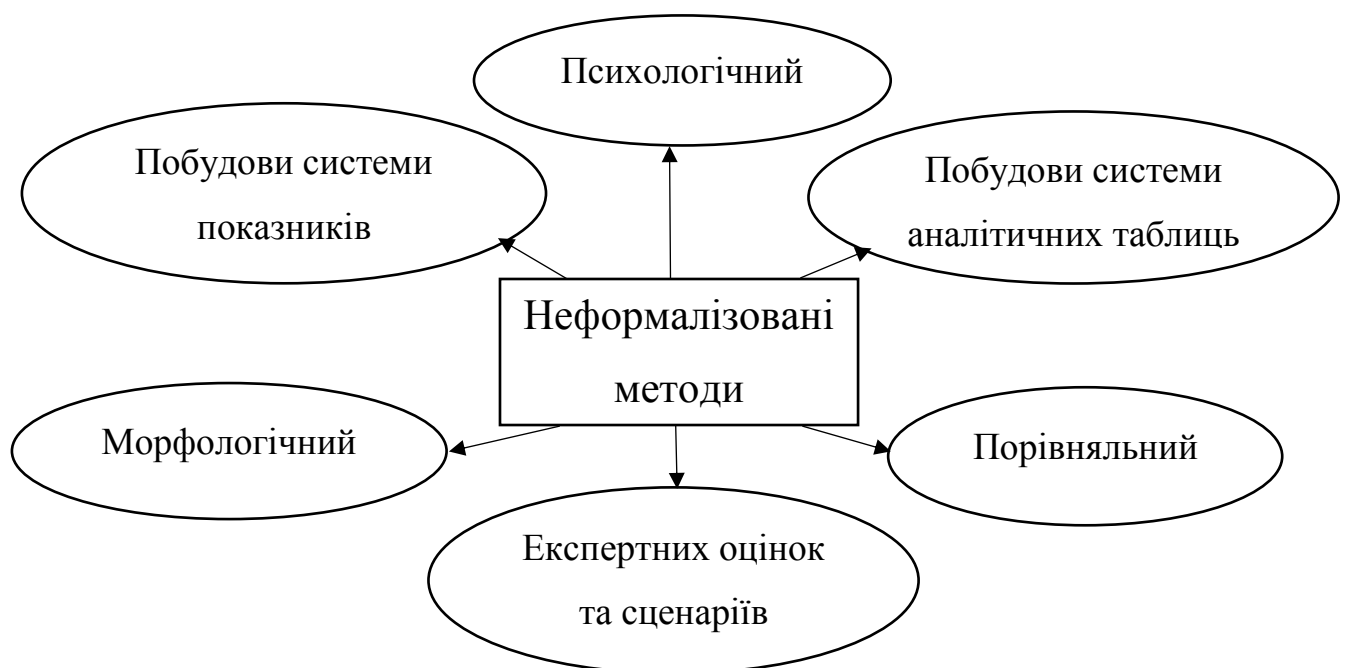

Рис.1.2. Неформалізовані методи фінансового аналізу

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Психологічний метод – це сукупний комплекс правил та процедур, які виконуються при процесі вирішенні питань та розв’язанні творчих задач.

Метод побудови системи показників дозволяє в комплексі зібрати всі показники необхідні для дослідження фінансового стану підприємства.

Метод побудови системи аналітичних таблиць застосовується для змоги сукупно зібрати вихідні дані, провести аналітичні розрахунки та оформити результати аналізу. Аналітичні таблиці використовуються на всіх етапах фінансового аналізу стану підприємства. Такий метод забезпечує наочність та зменшення об’єму даних у документах звітності, адже у таблиці це все систематизується та не буде містити таку масу якби це було при чисел в тексті.

Морфологічний метод заснований на систематизації отриманих результатів дослідження та підборі безпосередньо необхідних факторів, що відображають очікуваний результат. Метод передбачає декомпозицію аналізу, тобто розкладання його на складові частини, пошук впливу елементів на інші елементи, їх роль та значимість.

Порівняльний метод необхідний для зіставлення показників по структурних пунктах в середині досліджуваного підприємства, так і з середньо галузевими показниками або з конкурентним підприємством.

Метод експертних оцінок та сценаріїв систематизує логічні та математичні аспекти оцінки, де потім від фахівців-експертів отримують інформацію, яка потрібна в процесі прийняття доцільних зважених рішень.

Сукупне системне вивчення показників у фінансовому аналізі стану підприємства здійснюється за допомогою формалізованих методів дослідження, заснованих на жорстко формалізованих аналітичних взаємозв’язках між елементами, що надають фінансово-економічну характеристику явищам та процесам роботи підприємства. Можна виділити такі групи:

1. Традиційні економіко-статистичні способи та прийоми застосуються при вихідному збиранні та обробленні інформації аналітики. Можуть включати в себе наступні методи: балансовий, графічний, динаміки тощо.

2. Способами детермінованого факторного аналізу користуються, коли є функціональна залежність між факторними та результативними показниками: способи елімінування (методи ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць, індексний), пропорційного ділення та часткової участі, інтегральний, логарифмування, фінансових обчислень (методи простих та складних відсотків, дисконтування).

3. Математико-статистичні методи вивчення відносин (стохастичного факторного аналізу) застосовується для вивчення зв'язків, коли є ймовірна взаємозалежність між факторними та результативними показниками: дисперсійний, кореляційно-регресійний, коваріаційний, компонентний методи.

4. Методи систематизації показників мають необхідність використання комп'ютерних технологій, наприклад: лінійне програмування, методи дослідження операцій, теорія графів, теорія масового обслуговування, теорія ігор. Таким чином, ця група включає в себе – економіко-математичні методи [14].

Існує декілька видів фінансового аналізу в залежності від різних ознак. Доцільно виділи 5 таких ознак, представлені на рис.1.3.

Рис.1.3. Класифікація видів фінансового аналізу

Джерело: [14]

Зовнішній аналіз характеризується інформацією про підприємство, яка є в загальному доступі, тобто таку, яку можуть отримати суб'єкти, які безпосередньо не задіяні в роботі компанії. Суб'єктами можуть виступати постачальники, контролюючі органи, інші зацікавлені особи. Головна мета такого аналізу є провести оцінку та діагностику (маючи дані публічної фінансової звітності) аби зрозуміти рівень вигідного інвестування коштів задля забезпечення безпеки та максимізації прибутку. Такий аналіз можна рахувати поверховим.

В свою чергу, внутрішній аналіз є більш деталізованим. Він є вихідним елементом для планування фінансової стратегії підприємства, що поліпшить фінансовий стан. Ціль внутрішнього аналізу – це на основі оцінки стану підприємства знайти шляхи для забезпечення його постійного вхідного грошового потоку та ефективного функціонування. У проведенні такого аналізу зацікавлені директори підприємства, його фінансові підрозділи, акціонери та інші безпосередні зацікавлені суб'єкти.

Для розуміння різниці та особливостей зовнішнього та внутрішнього аналізу необхідно провести порівняльну характеристику цих видів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

**Порівняльна характеристика зовнішнього та внутрішнього
видів фінансового аналізу**

Характеристика	Фінансовий аналіз	
	Зовнішній	Внутрішній
Ціль	Оцінка фінансового стану підприємства за даними фінансової звітності	Забезпечення регулярного вхідного грошового потоку, оптимального розміру власного та залученого капіталів аби створити середовище ефективного функціонування підприємства
Об'єкт	Підприємство як цілісна система	Підприємство як цілісна система, структурні підрозділи
Суб'єкти (користувачі інформацією)	Внутрішні, сторонні, зацікавлені	Внутрішні
Інформаційне джерело	Публічна фінансова звітність підприємства	Фінансова звітність, дані управлінського обліку, інша оперативна фінансова інформація
Періодичність аналізу	Під час складання фінансової звітності (рік, дев'ять місяців, півроку, квартал)	При необхідності чи запиту внутрішніх користувачів

Доступ до аналізу	Загальний доступ для зацікавлених осіб.	Комерційна таємниця (доступні керівництву підприємства)
-------------------	---	---

Джерело: [14]

У цілому узагальнюючі порівняльні дані свідчать про те, що поділ аналізу фінансового стану за ознакою суб'єктів: на зовнішній та внутрішній аналіз є дещо умовним, адже внутрішній аналіз може розглядатись як продовження зовнішнього аналізу, та навпаки.

Аналіз фінансового стану підприємства в цілому дасть уявлення про вплив тих чи інших елементів діяльності підприємства на загальну фінансово-господарську діяльність, без виділення окремих структурних підрозділів.

Аналіз діяльності окремих структурних одиниць підприємства дає змогу оцінити чинники які безпосередньо спрямовані на діяльність підрозділів. Зазвичай, такий аналіз дає змогу діагностувати рівень ефективності фінансового потенціалу.

Аналіз окремих фінансових операцій підприємства, предметом якого вважають операції пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю компанії. Даний вид аналізу оцінює раціональність досліджуваних операцій, їх перспективу.

Поточний фінансовий аналіз, або ретроспективний, метою якого є контроль за реалізацією фінансового плану, проводиться в процесі здійснення та завершення фінансових операцій. Головна ціль – вплив на проведення цих операцій, у випадку, якщо відбувається відхилення від плану.

Прогнозний аналіз фінансового стану базується на більш глибокій оцінці та діагностиці по результатах фінансової звітності. На основі нього приймаються стратегічні рішення для фінансової перспективи підприємства.

Повний аналіз фінансового стану характеризується його оцінкою за взаємозалежними напрямками, тобто в повному комплексі всіх аспектів.

Тематичний фінансовий аналіз, в свою чергу, базується на дослідженні окремих, особливих напрямках аналізу. Наприклад, стан платоспроможності, оптимальність фінансової структури капіталу, рівень ліквідності тощо.

Фінансовий експрес аналіз має особливість швидко проводити оцінку фінансового стану підприємства та розраховує найбільш важливі фінансові показники. Експрес аналіз орієнтований на зовнішніх користувачів інформацією про підприємство. Здійснюється у 3 етапи:

1. Формальна перевірка показників за фінансовою звітністю підприємства, тобто відповідність підсумків, зіставлення тощо.

2. Пошук факторів через які відбулись зміни у звітному періоді в структурі майна та джерел його формування.

3. Обчислення та оцінка динаміки коефіцієнтів, які описують фінансовий стан досліджуваного підприємства.

Деталізований аналіз фінансового стану характеризується вичерпною, ґрунтовною та розширеною інформацією про функціонування суб'єкта господарювання та його результати в звітному та в динаміці до попереднього періодів. Аналіз передбачає виявлення причинно-наслідкових критерії та встановлення на майбутнє параметрів покращення функціонування досліджуваного підприємства за тих чи інших умов. Деталізований аналіз є продовженням експрес аналізу фінансового стану.

Методика оцінки фінансового стану та класифікація аналізу в сукупності дозволяють оцінити гарантованість фінансових інтересів безпосереднього самого підприємства для його ділових партнерів, інших суб'єктів господарювання та у їх взаємовідносинах.

Також для доцільної оцінки фінансового стану необхідно дотримуватись наступних принципів:

- державний підхід при діагностиці фінансового середовища, враховує відповідність законодавству при здійсненні інвестиційної та фінансово-кредитної політики;

- науковий характер, що характеризується аналізом на основні теоретичних задач та рекомендацій функціонування відповідних суб'єктів господарювання;

- системний підхід, що приділяє увагу об'єкту фінансового аналізу як окремої сукупного комплексу структури всіх факторів;

- комплексність – має риси всебічного аналізу причин залежності тих ч інших факторів в політиці підприємства;

- дієвість, тобто результати фінансового фінансових розрахунків оперативно позначаються на ході виробництва;

- точність та об'єктивність ґрунтується на достовірній інформації, що відображає реальність, аналітичні результати розрахунків є фактичним обчисленням;

- демократизм – широке виявлення внутрішньогосподарських резервів, адже аналіз задає велике коло працівників;

- оперативність – інформація по результат фінансового аналізу швидко надається фінансовому менеджменту підприємства;

- плановість, що має за мету зростання аналітичних заходів при регулярному його проведенню;

- ефективність – отриманий результат має перевищити витрати на його проведення.

Фінансовий аналіз стану підприємства виконує такі функції:

- аналітичну, яка базується на виборі характеристик фінансового стану підприємства для фінансового аналізу, визначаються елементи, які характеризують об'єкти фінансового аналізу, обираються методи розрахунку за різних ознак аналізу;

- синтетичну (узагальнюючу), яка в свою чергу поділяється на горизонтальну та вертикальну. Сутність горизонтальної функції полягає в тому, що оцінка дає уявлення про загальну результати, можна виявити основну проблематику і вирішення проблеми по кожному елементу фінансового аналізу.

В свою чергу, вертикальний аналіз дає змогу на основі одного із методів дослідження (коефіцієнтний, табличний або графічний) – оцінити фінансовий стан підприємства.

Узагальнена синтетична оцінка підсумовує результати, отримані в ході фінансового аналізу, це дозволяє знайти критичні сторони фінансового стану та

резерви для його покращення, сформувані шляхи щодо оптимізації становища підприємства.

- економічну функцію, яка характеризується на даних звітності підприємства, що відображають наявний рух коштів, також йдеться мова про висновки аналізу, які в подальшому використовують для поліпшення виробничого процесу виробництва та інших сфер підприємства, для отримання прибутку;

- прогнозну функцію, яка полягає у прогнозуванні стану компанії, тобто складання плану функціонування підприємства і дотримання обраних критеріїв. Така функція використовується для цілей оцінювання ролі обраних змін в управлінні підприємством на його фінансовий стан;

- контрольну функцію, яка базується на відстежуванні змін факторів фінансування підприємства, проведенні діагностики напрямків вигідного фінансування, визначення раціональності використання капіталів підприємства.

Отже, фінансовий аналіз має особливе місце в діяльності будь-якого суб'єкта господарювання в ринковому середовищі. Сукупність методики аналізу, його класифікації та інших аспектів дозволяє знайти слабкі сторони підприємства, його фінансову проблематику, що полегшує обґрунтування шляхів оптимізації роботи в перспективі. Правильно обрана методологія аналізу дозволяє досягти його комплексності та деталізації, що впливає на висновки та прийняття рішень щодо подальших змін в структурі стану підприємства.

1.3. Методика обґрунтування фінансового стану підприємства

Об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства можливо за допомогою комплексної системи показників, що деталізовано та конкретно характеризують фінансове становище досліджуваного об'єкта.

Показники підприємства мають бути такими, щоб ділові партнери чи інші зацікавлені особи, змогли отримати всю необхідну інформацію та знайти вирішення всіх наявних проблем, наприклад, визначивши рівень стійкості

підприємства, щоб в подальшому зацікавлені суб'єкти могли вирішити є сенс продовжувати співпрацю з досліджуваною компанією.

Аналіз фінансового стану підприємства складається з таких кроків: аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, оцінка майнового стану та динаміка його зміни, аналіз ділової активності, дослідження платоспроможності та ліквідності, оцінка фінансової стабільності.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства базується на дослідженні динаміки та структури фінансових результатів його діяльності, дозволяє визначити чинники, які могли вплинути на формування величини виручки підприємства.

За результатами оцінки фінансово-господарських показників робиться висновок про тенденції змін обсягу продажу продукції підприємства порівняно з попередніми періодами, основні фактори, що могли вплинути на динаміку результатів господарської діяльності підприємства.

Дослідження стану майна підприємства дозволяє визначити динаміку статей балансу за визначений період, відслідкувати тенденції їхньої зміни та визначити структуру фінансових ресурсів досліджуваної компанії.

Для проведення майнового аналізу підприємства заповнюється таблиця, що має наступний вигляд (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Показники майнового стану

Показник	Формула	Зміст
Частка основних засобів в активах	$\text{р.ф.1. (1010/1300)}$	Частка коштів, інвестованих в основні засоби, у валюті балансу
Коефіцієнт зносу основних засобів	$\text{р.ф.1. (1012/1011)}$	Рівень фізичного і морального зносу основних фондів
Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\text{р.ф.1. (1011 по т.р. 1011 по пер.р.) / 1011 по т.р.}$	Рівень фізичного і морального оновлення основних фондів
Коефіцієнт мобільності активів	$\text{р.ф.1. (1195 + 1200) / 1095}$	Скільки обігових коштів припадає на одиницю необігових; потенційна можливість перетворення активів у ліквідні кошти
Коефіцієнт придатності	1-Кз.о.з.	Частка основних засобів, придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності

Джерело: розроблено автором на основі [16]

За результатами дослідження майнового стану підприємства, робляться висновки щодо тенденції величин та структури елементів майна, окремих статей балансу підприємства порівняно з попередніми періодами, зазначивши позитивну та негативну динаміку та умови їх змін.

Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства.

У широкому розумінні ділова активність означає зусилля, спрямовані на просування підприємства на ринках продукції, праці, капіталу. Ділова активність виявляється у динамічності розвитку підприємства, швидкості обороту його засобів. Критеріями ділової активності є рівень ефективності виробничо-фінансової діяльності, розширення ринків збуту продукції, забезпечення заданих темпів їх зростання тощо [14].

Аналіз ділової активності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких показників: оборотність оборотних активів, тривалість одного обороту оборотних активів, коефіцієнт закріплення оборотних активів, оборотність виробничих засобів, тривалість одного обороту виробничих засобів, коефіцієнт оборотності дебіторської/кредиторської заборгованості, тривалість одного обороту дебіторської/кредиторської заборгованості, коефіцієнт обертання грошових коштів, тривалість одного обороту грошових коштів, оборотність всіх активів, тривалість одного обороту активів, продуктивність праці, тривалість операційного та фінансового циклів, коефіцієнт обертання власного капіталу, період окупності власного капіталу, коефіцієнт обертання інвестиційного капіталу, період окупності інвестиційного капіталу, період окупності інвестиційного капіталу, коефіцієнт обертання робочого капіталу, період окупності робочого капіталу.

Зазначені показники ділять аналіз ділової активності на аналіз в частині активів (табл.1.5) та аналіз в частині пасивів (табл.1.6).

Таблиця 1.5

Показники ділової активності в частині активів

Показник	Формула	Зміст
Оборотність оборотних активів	$\text{р.ф.2. 2000} / \text{р.ф.1. 1195}$	Кількість оборотів які здійснили оборотні активи
Тривалість одного обороту оборотних активів	$365 * (\text{р.ф.1. 1195}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Період, протягом якого оборотні активи здійснюють один повний оборот
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	$\text{р.ф.1. 1195} / \text{р.ф.2. 2000}$	Скільки необхідно оборотних коштів для виготовлення і реалізації продукції вартістю в 1 грн
Оборотність виробничих запасів	$\text{р.ф.2. 2050} / \text{р.ф.1. 1100}$	Свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік
Тривалість одного обороту виробничих засобів	$365 * (\text{р.ф.1. 1100}) / \text{р.ф.2. 2050}$	Вказує на те, скільки днів запаси зберігаються на складі компанії
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\text{р.ф.2. 2000} / \text{сума р.ф.1. 1125-1155}$	Кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	$365 * (\text{сума р.ф.1. 1125-1155}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Показує середнє число днів, необхідне для стягнення заборгованості
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\text{р.ф.2. 2000} / \text{сума р.ф.1. 1610-1630}$	Вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	$365 * (\text{сума р.ф.1. 1610-1630}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Вказує на період, протягом якого компанія використовує кошти своїх постачальників і підрядників
Коефіцієнт обертання грошових коштів	$\text{р.ф.2. 2000} / \text{р.ф.1. 1165}$	Кількість оборотів які здійснюють наявні грошові кошти
Тривалість одного обороту грошових коштів	$365 * (\text{р.ф.1. 1165}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Період, протягом якого виручка здійснює один повний оборот
Оборотність усіх активів	$\text{р.ф.2. 2000} / \text{р.ф.1. 1300}$	Вказує на кількість оборотів усіх активів компанії
Тривалість одного обороту усіх активів	$365 * (\text{р.ф.1. 1300}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Період обороту всіх активів підприємства
Продуктивність праці	$\text{р.ф.2. 2000} / \text{Чисел.працівників}$	Відображає витрати робочого часу на виробництво одиниці споживчої вартості (трудомісткість)
Тривалість операційного циклу	$\text{Т.об.З.} + \text{Т.об.ДЗ}$	Вказує на час між покупкою запасів і отриманням грошей за продані товари або надані послуги
Тривалість фінансового циклу	ОЦ-Т.об.КЗ	Період, протягом якого власні оборотні кошти роблять один повний оборот

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Загалом підприємству важливо, щоб тривалість операційного та фінансового циклів мали динаміку зменшення, адже це буде свідчити про його

ефективність та високу ділову активність. Та навпаки – збільшення значень коефіцієнтів оборотності характеризує інтенсивну роботу досліджуваної компанії.

Таблиця 1.6

Показники ділової активності в частині пасивів

Показник	Формула	Зміст
Коефіцієнт обертання власного капіталу	$\text{р.ф.2. 2000}/\text{р.ф.1. 1495}$	Вказує на те, скільки товарів та послуг було продано на кожну гривню залучених від власників коштів
Період окупності власного капіталу	$365 * (\text{р.ф.1. 1495}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Відображає період, протягом якого їх капітал окупиться
Коефіцієнт обертання інвестованого капіталу	$\text{р.ф.2. 2000} / (\text{р.ф.1. 1495} + \text{р.1595} + \text{р.1600})$	Вказує на оборотність всього інвестованого капіталу в підприємство
Період окупності інвестованого капіталу	$365 * (\text{р.ф.1. 1495} + \text{р.1595} + \text{р.1600}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Відображає період, протягом якого весь капітал компанії окупиться
Коефіцієнт обертання робочого капіталу	$\text{р.ф.2. 2000} / (\text{р.ф.1. 1195} - \text{р.1695})$	Швидкість обороту мобільних коштів компанії
Період окупності робочого капіталу	$365 * (\text{р.ф.1. 1195} - \text{р.1695}) / \text{р.ф.2. 2000}$	Період, протягом якого мобільні кошти себе окуплять

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Основними напрямками підвищення ділової активності підприємства в частині пасивів є збільшення прибутку, максимізація шляхів покращення конкурентоспроможності продукції (послуг) на ринку, пошук нових ринків збуту, сегментів.

Важливим індикатором фінансової стабільності компанії є її платоспроможність. Платоспроможність підприємства характеризується його можливістю та здатністю вчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання перед внутрішніми та зовнішніми суб'єктами партнерства, а також державними органами.

Без оцінювання рівня ліквідності підприємства аналіз його фінансового стану буде неповним, що не дозволить зробити обґрунтовані висновки про існуючий стан та перспективи розвитку такого суб'єкта господарювання. Показники ліквідності дають можливість діагностувати фінансовий стан підприємства, оцінити його платоспроможність, усунути наявні недоліки для того, щоб в подальшому стабільно здійснювати діяльність та бути привабливим

для інвесторів. Під час коефіцієнтного аналізу ліквідності підприємства показники розраховують за формою, що наведена в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Показники ліквідності

Показник	Формула	Зміст
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{р.ф.1. 1165}}{\text{р.ф.1. 1695}}$	Характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{сума р.ф.1. 1125-1165}}{\text{р.ф.1. 1695}}$	Найбільш ліквідні активи на одиницю термінових боргів
Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{\text{р.ф.1. 1195}}{\text{р.ф.1. 1695}}$	Характеризує достатність обігових коштів для погашення боргів протягом року
Коефіцієнт критичної ліквідності	$\frac{\text{р.ф.1. 1195-р.1100}}{\text{р.ф.1. 1695}}$	Показує на скільки можливо буде погасити поточні зобов'язання, якщо положення стане дійсно критичним

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Таким чином, показники ліквідності дають можливість оцінити рівень платоспроможності підприємства на певний момент часу, а також у випадку виникнення надзвичайних ситуацій.

Щоб визначити, чи достатньо в підприємства грошей для погашення його зобов'язань, необхідно передовсім проаналізувати процес надходження коштів від господарської діяльності і формування залишку коштів після погашення зобов'язань перед бюджетом та позабюджетними фондами.

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за наступною методикою:

1. За ступенем ліквідності всі активи поділяються на наступні групи:

- 1) абсолютно ліквідні (А1);
- 2) середньо ліквідні (А2);
- 3) мало ліквідні (А3);
- 4) неліквідні (А4).

2. За термінами погашення пасиви поділяються:

- 1) термінові (П1);
- 2) короткострокові (П2);
- 3) довгострокові (П3);
- 4) постійні (П4).

В активи, які беруть участь у розрахунках, включаються грошові кошти та цінні папери, дебіторська заборгованість, матеріальні запаси цінностей і незавершене виробництво, основні фонди, нематеріальні активи, незавершені капітальні вкладення та устаткування. Не включаються до активів заборгованість засновників за їх вкладами в основний фонд, збитки.

До складу пасивів, які беруть участь у розрахунках, включаються кредиторська заборгованість, короткострокові та довгострокові кредити та позичені кошти, джерела формування власних оборотних активів, цільове фінансування та цільові надходження, резерви майбутніх витрат та платежів, а також інші пасиви.

Найбільш ліквідні активи – грошові кошти та цінні папери підприємства повинні бути більші або дорівнювати терміновим зобов'язанням (кредиторській заборгованості).

Активи, що швидко реалізуються – дебіторська заборгованість та інші активи повинні бути більшими або дорівнювати короткостроковим пасивам (короткостроковим кредитам та позиченим коштам).

Активи, що повільно реалізуються, – запаси та втрати за виключенням витрат майбутніх періодів повинні бути більшими або дорівнювати довгостроковим пасивам (довгостроковим кредитам та позиченим коштам).

Активи, що важко реалізуються – нематеріальні активи, основні фонди, незавершені капітальні вкладення та устаткування повинні бути меншими або дорівнювати сталим пасивам (джерелам власних коштів) [16].

Пасиви балансу залежно від ступеня зростання термінів погашення зобов'язань групуються так:

1. Найтерміновіші зобов'язання – це кредиторська заборгованість, позики для працівників, заборгованість перед учасниками, інші короткострокові пасиви.
2. Короткострокові пасиви – це короткострокові кредити банків та інші позики, що підлягають погашенню протягом 12 місяців після звітної дати.
3. Довготермінові пасиви – це довгострокові кредити банків, позикові кошти та інші довгострокові зобов'язання.

4. Постійні пасиви – це власний капітал підприємства – статті розділу I пасиву балансу.

Баланс вважається ліквідним, якщо перша група активів (A1) більша першої групи пасивів (П1), друга група активів (A2) більша другої групи пасивів (П2), третя група активів (A3) більше третьої групи пасивів (П3), а четверта група активів (A4) менше четвертої групи пасивів (П4) [16].

Не менш вагомим у фінансовому аналізі є аналіз фінансової стійкості підприємства. Недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності підприємства та його банкрутства. А надлишкова фінансова стійкість має гальмівний характер розвитку суб'єкта господарювання, оскільки ростуть витрати надлишковими запасами та резервами компанії. Фінансова стійкість повинна базуватись на такому фінансовому становищі, який би відповідав вимогам ринкового середовища та водночас задовольняв потреби ефективної життєдіяльності підприємства. Розглянемо показники фінансової стійкості в табл.1.8.

Таблиця 1.8

Показники фінансової стійкості

Показник	Формула	Зміст
Коефіцієнт автономії	$\text{р.ф.1. 1495/р.ф.1. 1900}$	Частина у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал
Коефіцієнт фінансової залежності	$(\text{р.ф.1. 1900} - \text{р. 1495})/\text{р.ф.1. 1900}$	Частина активів яку компанія здатна профінансувати за рахунок залучених фінансових ресурсів
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	$(\text{р.ф.1. 1495} - \text{р. 1095})/\text{р.ф.1.1195}$	Демонструє частку власних оборотних коштів у сумі оборотних активів компанії
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\text{р.ф.1. 1495/р.ф.1. 1195}$	Говорить про те, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на фінансування необоротних активів
Коефіцієнт поточних зобов'язань	$\text{р.ф.1. 1695}/(\text{р.ф.1. 1595} + \text{р. 1695})$	Характеризує питому вагу поточних зобов'язань в загальній сумі джерел формування
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	$\text{р.ф.1. 1095/р.ф.1. 1495}$	Рівень забезпечення необоротних активів власними коштами

Продовження табл.1.8

Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	$\text{р.ф.1. 1595}/(\text{р.ф.1. 1595}+\text{р.1695})$	Характеризує частку довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел формування
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості)	$\text{р.ф.1. 1495}/(\text{р.ф.1. 1595}+\text{р. 1695})$	Показник характеризує фінансову стійкість підприємства. Він показує скільки грн. власного капіталу припадає на 1 грн залученого капіталу
Коефіцієнт співвідношення залученого та власного капіталу (фінансового ризику)	$(\text{р.ф.1. 1595}+\text{р. 1695})/\text{р.ф.1. 1495}$	Показник зворотний попередньому. Він показує скільки грн. залученого капіталу припадає на 1 грн власного капіталу

Джерело: розроблено автором на основі [16]

Отже, головною ціллю фінансового аналізу стійкості підприємства є швидке виявлення проблем та недоліків у фінансовій діяльності, ретельний пошук резервів для поліпшення його стану та покращення платоспроможності.

В цілому, фінансовий аналіз стану підприємства є комплексним поняттям та поєднує в собі такі основні складові, як достатня платоспроможність, ефективна структура капіталу, оптимальна ступінь забезпеченості активів джерелами фінансування тощо. Як вже зазначено вище, кожна із складових має досить великий набір показників для раціонального та ефективного дослідження.

Таким чином, якісна оцінка та аналіз комплексу показників фінансового стану дозволить детально та конкретизовано описати фінансово-господарський стан компанії. Це дозволить зменшити критичну оцінку фінансових результатів діяльності суб'єкта аналізу та допоможе знайти «больові точки» у його діяльності та ймовірні шляхи раціонального використання фінансів, їх розміщення.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОБҐРУНТУВАННЯ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «MIRA ART»)

2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «MIRA ART»

ТОВ «Mira Art» засноване у 2016 році і є суб'єктом малого підприємництва приватної форми власності. Назва англійською: LIMITED LIABILITY COMPANY «MIRA ART».

Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань даний контрагент зареєстрований в 08205, Київська область, місто Ірпінь, вулиця Грибоєдова, будинок 2, офіс 40.

Відомості про органи управління юридичної особи:

1. Вищий орган – загальні збори;
2. Виконавчий орган – директор.

Основною метою діяльності підприємства є потреб клієнтів в товарах та послугах щодо своєї сфери діяльності і одержання на цій основі відповідного прибутку.

Основний вид діяльності:

23.69 – виробництво інших виробів із бетону гіпсу та цементу.

Також підприємство займається наступною діяльністю:

47.52 – роздрібна торгівля залізними виробами, будівельними матеріалами та санітарно-технічними виробами в спеціалізованих магазинах;

41.20 – будівництво житлових і нежитлових будівель;

68.20 – надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;

68.31 – агентства нерухомості;

70.22 – консультування з питань комерційної діяльності та управління;

71.11 – діяльність у сфері архітектури;

73.11 – рекламні агентства;

73.12 – посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації;

74.10 – спеціалізовані роботи із дизайну.

Для забезпечення мети своєї діяльності ТОВ «МІРА АРТ» може:

- вступати в договірні відносини з державними та іншими юридичними особами, незалежно від форм власності;
- продавати іншим підприємствам та громадянам, обмінювати, здавати та брати в оренду будинки та споруди, приміщення, обладнання, транспортні засоби, інвентар та інші матеріальні цінності;
- наймати та звільняти працівників на умовах контракту та на інших умовах, встановлених чинним законодавством;
- самостійно встановлювати форми, системи та розміри оплати праці та інші види доходів осіб, які працюють по найму; тощо.

Підприємство вільне у виборі умов господарських відносин, має право приймати будь-які рішення і здійснювати дії, пов'язані з його діяльністю, якщо вони не суперечать діючому законодавству та статуту.

Щодо організаційної структури, то ТОВ «МІРА АРТ» має лінійну систему управління. Така система сприяє оперативності у прийнятті рішень, дає змогу створювати чіткі і наочні відносини між керівником та підлеглими на підприємстві.

Лінійна організаційна структура є наслідком зростання масштабів діяльності підприємства, в якому використовувалась найпростіша дворівнева система управління. За такої структури усі повноваження – прямі (лінійні) – йдуть від вищої ланки управління до нижчої. Така структура використовує керівників-універсалів, що виконують всі види спеціальних робіт з управління: планування, облік, контроль, регулювання, керівництво.

Перевагами лінійної оргструктури є домінування вертикальних інформаційних потоків, встановлені зобов'язання, чіткість і простота взаємодії, оперативність прийняття та виконання управлінських рішень тощо.

Недоліки лінійної побудови організації – негнучкість, твердість, потреба у керівниках універсальної кваліфікації, можливість необґрунтованого збільшення управлінського апарату, непристосованість до подальшого росту організації, перевантаження верхніх рівнів управління, обмеження ініціативи працівників нижчих рівнів.

Лінійна організаційна структура підприємства «МІРА АРТ» допомагає полегшенню управління кожним підрозділом, оскільки основним її принципом є те, що у кожного підлеглого є безпосередньо один керівник і підпорядковується він лише йому, тобто ніхто з вищого керівництва не може дати розпорядження працівнику, оминувши його прямого керівника.

Підприємство володіє, використовує, розпоряджається належним йому майном. Підприємство може будувати, відчужувати, купувати, брати і здавати в оренду рухоме та нерухоме майно в порядку, встановленому законодавством.

Підприємство має зареєстровану торгову марку та сайт за URL-адресою rogmin.net.ua. Основну масу клієнтської бази складають архітектори, дизайнери та комплектувальники інтер'єрів. Компанія надає вигідні партнерські умови на відміну від роздрібних клієнтів.

Команда досвідчених проектувальників здійснює розрахунки освітленості та розробляє концепцію освітлення з урахуванням особливостей та специфіки об'єкта. Світильники із гіпсу розраховані на експлуатацію в різних умовах в залежності від виду виконання, обговорюваного при замовленні. Кожен світильник проходить передпродажну перевірку на працездатність по заявленій технічній характеристиці, про що робиться відмітка в паспорті на виріб.

Повний цикл виготовлення продукції виробляється на промислових потужностях в місті Києві, що дозволяє виготовляти світильники під індивідуальне замовлення клієнта, і залишає величезний творчий простір для інженерів-розробників. Також це дає можливість надавати повну гарантію на виробу, з подальшим післягарантійним обслуговуванням.

Компанія виділяє такі види своєї товарної продукції:

1. Сходові світильники. Грають роль не тільки декоративної ілюмінації, а й працюють як функціональне освітлення. Чудово доповнюють інтер'єр приватних будинків, дворівневих квартир, готелів, кафе, ресторанів виставкових центрів.

2. Радіусні світильники. Модель RING – профільний радіусний світильник, що розширює межі лінійних систем освітлення. Немає кутів і прямих ліній, тільки єдине цілісне світлове коло.

3. Світильники VS. Різні моделі VS-вбудованих використовуються і в якості основного, і фонового освітлення та сприяють створенню вишуканої й затишної атмосфери. Вони легко монтуються і лаконічно вписуються в ту частину інтер'єру, де установка приладів стандартного формату неможлива.

4. Ексклюзивне освітлення. За їх допомогою можливо моделювати світлові конструкції будь-якої форми та розміру, робити гучні акценти на конкретних предметах або інтегрувати в інтер'єр профільне світло в якості основного освітлення.

5. Джерела світла. Лампи низького енергоспоживання з відсутнім УФ-випромінюванням задля заміни ламп розжарювання або галогенних ламп.

Виручка від реалізації продукції є джерелом власних фінансових ресурсів, які необхідні для провадження фінансово-господарської діяльності підприємства. Їх нестача спричиняє виникнення боргів, що у кінцевому результаті може привести до кризового становища суб'єкта та його банкрутства. Зростання фінансових ресурсів значною мірою визначить темпи економічного розвитку ТОВ «МІРА АРТ» та підвищення платоспроможності населення, а саме потенційних клієнтів досліджуваного підприємства.

Розглянемо надходження підприємства «МІРА АРТ» пов'язані із основною діяльністю – продажі гіпсових світильників за останні 3 роки (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Структура товарної продукції ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Вид товарної продукції	2018		2019		2020	
	Виручка від реалізації, тис. грн.	Частка, %	Виручка від реалізації, тис. грн	Частка, %	Виручка від реалізації, тис. грн	Частка, %

Сходові світильники	90,1	6,4	213,7	6,1	365,3	9,3
Радіусні світильники	0,0	0,0	102,3	2,9	209,8	5,3
Світильники VS	702,2	49,7	1760,3	50,4	1866,0	47,3
Ексклюзивне освітлення	307,6	21,8	721,6	20,6	608,4	15,4

Продовження табл.2.1

Джерела світла	210,4	14,9	193,0	5,5	268,7	6,8
Роботи і послуги	102,1	7,2	504,5	14,4	623,4	15,8
Всього продукції і послуг	1412,4	100	3495,4	100	3941,6	100

Дані таблиці 2.1 свідчать про те що, найбільшу частку у структурі продукції підприємства ТОВ «МІРА АРТ» займають світильники серії VS. В 2020 році ця частина склала 47,3%.

В свою чергу, найменша частка належить радіусним світильникам. Цей вид продукції підприємства з'явився із 2019 року, та склав 2,9% загальної товарної продукції та 5,3% вже у 2020 році. Низьке значення частки спричинено тим, що це новий вид товару ТОВ «МІРА АРТ», тому покупці ще не повністю проінформовані та обізнані щодо цих видів світильників.

Частка сходових світильників в структурі залишалась майже на одному рівні, в межах 6,1%-9,3%.

Ексклюзивне освітлення свою найбільшу частку мало в 2018 році 21,8%, але до 2020 року ця частина в структурі загальної продукції склала, що може свідчити про зменшення попиту на даний вид продукції відносно всіх світильників.

Джерела світла теж мали найбільшу частку в 2018 році, а саме 14,9%, наступні роки відсоток значно зменшився, та становить 6,8% у 2020 році.

Щодо виручки за роботи і послуги, частка у структурі постійно зростає. В 2020 році становить 15,8%. Така динаміка може пояснюватись тим, що внаслідок збільшення попиту на продукцію досліджуваної компанії – збільшується і об'єм роботи, відповідно збільшуються і надходження.

Аналіз динаміки виручки від реалізації дає змогу оцінити темпи зростання в порівнянні з попередніми періодами, виявлення ключових факторів зміни щодо тенденції надходжень.

На рис.2.1 зображено динаміку всіх видів продукції та послуг ТОВ «МІРА АРТ» у вигляді графіку. Наочно бачимо, що найбільший попит належить саме світильникам серії VS, як зазначено вище. При тому, що їх динаміка має темп зростання.

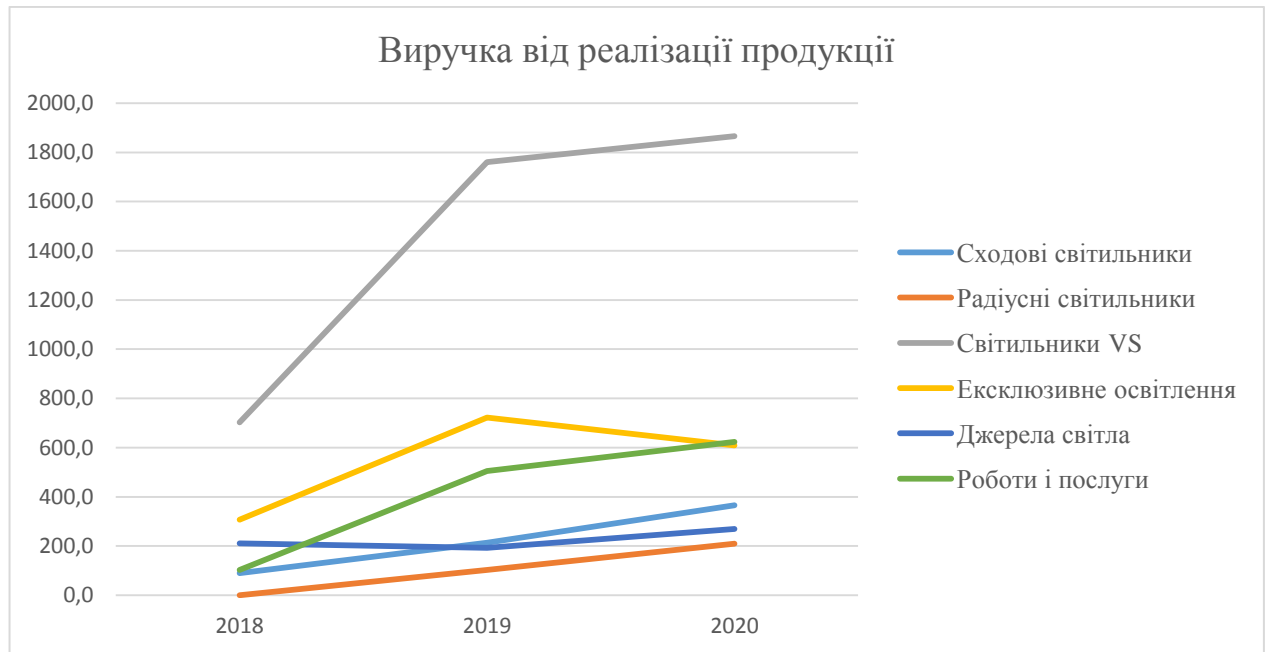

Рис.2.1. Динаміка виручки від реалізації продукції
ТОВ «МІРА АРТ» 2018-2020 роки

Необхідно дослідити в абсолютному та відносному вираженні зміни у надходжень від продажу ТОВ «МІРА АРТ» за останні роки, щоб зрозуміти який вид продукції краще просувається на ринку та має попит (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка виручки від реалізації товарної продукції
ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Вид товарної продукції	Абсолютне відхилення, тис. грн.			Відносне відхилення, %		
	2019-2018	2019-2018	2019-2018	2019/2018	2020/2019	2020/2018
Сходові світильники	123,6	151,6	275,2	137,2	70,9	305,4
Радіусні світильники	102,3	107,5	209,8	-	105,1	-
Світильники VS	1058,1	105,7	1163,8	150,7	6,0	165,7
Ексклюзивне освітлення	414,0	-113,2	300,8	134,6	-15,7	97,8
Джерела світла	-17,4	75,7	58,3	-8,3	39,2	27,7
Роботи і послуги	402,4	118,9	521,3	394,1	23,6	510,6

Всього продукції і послуг	2083,0	446,2	2529,2	147,5	12,8	179,1
---------------------------	--------	-------	--------	-------	------	-------

Дані табл.2.2 свідчать, що майже всі види продукції протягом досліджуваного періоду на підприємстві зростають. Виключенням є ексклюзивне освітлення 2018-2019 рр., оскільки відбулось зменшення на 15,7% (113,2 тис. грн.); та джерела світла в період 2018-2019 рр., зменшившись на 8,3% (17,4 тис. грн.). Але загалом за три роки таких зменшень не помічено.

Найбільше зростання за 3 роки у грошовому значенні відбулось щодо світильників VS, а саме на 1163,8 тис. грн. Така тенденція пояснюється тим, що кожного року збільшується асортимент даного виду продукту, відповідно це зацікавлює клієнтів, від чого і збільшуються продажі.

У відсотковому відношенні за 2018-2020 рр.. по збільшенню надходжень лідирують роботи по послуги компанії, оскільки ріст становить 510,6%. Можна пояснити тим, що в процесі збільшення попиту на продукції компанії «MIRA ART», відповідно і збільшується об'єм робіт щодо монтажу гіпсових світильників.

В свою чергу, найменше збільшення спостерігалось за джерелами світла на 58,3 тис. грн. (27,7%). Таке незначне збільшення (в порівнянні з іншими видами продукції), пояснюється тим, що асортимент джерел світла є типовим та стандартним, не є основним продаваним продуктом підприємства «MIRA ART».

Загалом виручка від реалізації продукції зросла на 179,1%, тобто 2529,2 тис. грн. Найбільше зростання щодо надходжень від основної діяльності спостерігалось в періоді 2018-2019 роки. В 2019-2020 роки показники хоч і зросли, але не так значно як в попередній рік, це характеризується тим що 2020 рік був складним для малого бізнесу та фінансові показники 2020 року задовільнили дуже мало суб'єктів малого підприємництва.

Але у цілому надходження в 2020 році збільшились на 446,2 тис. грн. (12,8%), що можна зазначити як позитивний результат.

Таким чином, основним показниками фінансово-господарської діяльності підприємства «MIRA ART» виділено продукції компанії та надходження за нею.

Загалом, показник мав темпи зростання, що характеризує роботу досліджуваного підприємства як ефективну.

2.2. Оцінка ділової активності та майнового стану компанії

Фінансовий стан підприємства формується в процесі всієї його виробничо-господарської діяльності. Тому оцінку фінансового стану можна об'єктивно здійснити не через один, навіть найважливіший, показник, а тільки за допомогою комплексу сукупності показників, що деталізовано описують фінансово-господарське становище підприємства.

Показники фінансового стану підприємства – це система показників, що використовується для аналізу фінансового стану підприємства. Дані показники це розрахунки, засновані на звітах компанії та іншій інформації, що використовуються для характеристики фінансової структури компанії.

Проведення фінансового аналізу стану підприємства ТОВ «МІРА АРТ» базується на використанні даних його фінансової звітності, що має такі якісні характеристики: достовірність, тлумачення, зрозумілість, доречність, адекватність.

Для оцінки та аналізу використання фінансових ресурсів, а також пошуку резервів для ефективного використання власного та позикового капіталів необхідно розрахувати показники майнового стану підприємства та проаналізувати отримані дані (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Основні аналітичні показники майнового стану підприємства

«МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Показники	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Частка основних засобів в активах	0,36	0,33	0,53	-0,02	0,20	0,18
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,17	0,19	0,16	0,03	-0,04	-0,01
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,00	0,41	0,38	0,41	-0,03	0,38

Коефіцієнт мобільності активів	1,78	1,98	0,67	0,20	-1,31	-1,11
Коефіцієнт придатності	0,83	0,81	0,84	-0,03	0,04	0,01

Частка основних засобів в активах у 2020 році становила 0,53, тобто 53% коштів інвестовано в основні засоби, у валюті балансу. Загалом для підприємства це є нормативним значенням. У 2018-2020 рр. показник зріс на 0,18, що говорить про підвищення виробничого потенціалу підприємства, незважаючи на незначне зменшення на 0,02 в 2018-2019 роках.

Коефіцієнт зносу основних у 2018-2020 рр. сумарно зменшився на 0,01, адже вказує на інтенсифікацію процесів оновлення необоротних виробничих активів, що підвищує конкурентоспроможність підприємства.

Коефіцієнт оновлення основних засобів в цілому має прогресивну динаміку, окрім періоду з 2019 року по 2020 рік, коли показник зменшився на 0,03. Можна зробити висновок, що підприємство підтримує задовільний рівень фізичного та морального оновлення основних фондів.

Коефіцієнт мобільності активів у 2019-2019 рр. мав тенденцію до збільшення. Проте у 2019-2020 роки показник знизився на 1,31, тобто відбулося скорочення обігових коштів на одиницю необігових. Але варто відмітити, що коефіцієнт в 2020 році знаходиться вже близько до рекомендованого значення (0,5) та становить 0,67.

Коефіцієнт придатності показує, яка частина основних засобів є придатною для експлуатації. У 2018-2019 роки показник знизився на 0,03, а у 2019-2020 роки показник збільшився на 0,04. Загалом за 3 роки зміни становили збільшення на 0,01.

Таким чином, розрахунок показників оцінки майнового стану ТОВ «МІРА АРТ» показав, що протягом 2018-2020 рр. збільшилась частка основних засобів, активи мають змогу перетворитися в ліквідні кошти, основні засоби придатні для експлуатації в процесі господарської діяльності, що свідчать про ефективність господарювання та раціональне використання активів.

Для узагальнення даних та більш наочного вигляду необхідно прослідкувати динаміку показників майнового стану досліджуваного підприємства на графіку (рис.2.2).

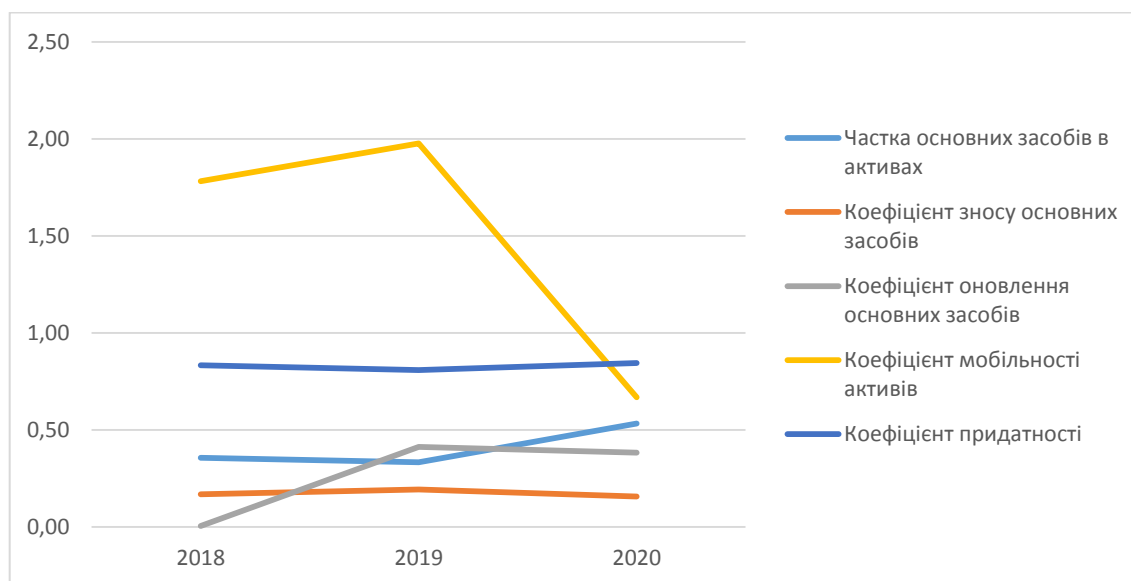

Рис.2.2. Динаміка показників майнового стану ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Отже, загальний майновий стан підприємства був досить стабільним, за виключенням показника мобільності активів, який мав різне зниження в 2019-2020 роках. В цілому стабілізація економічної ситуації на підприємстві говорить про зміцнення конкурентоспроможної та виробничої потужності.

Для складу, структури та динаміки майна використаємо баланс ТОВ «МІРА АРТ». Обчислення частки окремих статей у підсумку балансу вносимо в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Склад та структура майна ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Показники	2018		2019		2020	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Необоротні активи, в т.ч.:	1278,8	35,96	2100,6	33,59	3970,5	59,93
Основні засоби	1262,8	98,75	2085,1	99,27	3527,9	88,85
Незавершені капітальні інвестиції	16,0	1,25	15,4	0,73	442,6	11,15
Оборотні активи, в т.ч.:	2277,5	64,04	4152,1	66,41	2654,5	40,07
Виробничі запаси	119,9	5,26	420,6	10,13	1083,6	40,82

Дебіторська заборгованість за продукцію	23,4	1,03	295,3	7,11	164,8	6,21
---	------	------	-------	------	-------	------

Продовження табл.2.4

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1,6	0,07	6,1	0,15	13,0	0,49
Інша дебіторська заборгованість	1679,2	73,73	3023,4	72,81	1178,2	44,39
Гроші та їх еквіваленти	0,0	0,00	19,8	0,48	47,6	1,79
Витрати майбутніх періодів	0,0	0,00	7,4	0,18	23,4	0,88
Інші оборотні активи	453,3	19,90	379,7	9,14	144,0	5,42
Всього майна	3556,3	100	6252,7	100	6625,0	100

У вигляді лінійної діаграми рис.2.3 служить для зображення змін складових майна товариства ТОВ «МІРА АРТ».

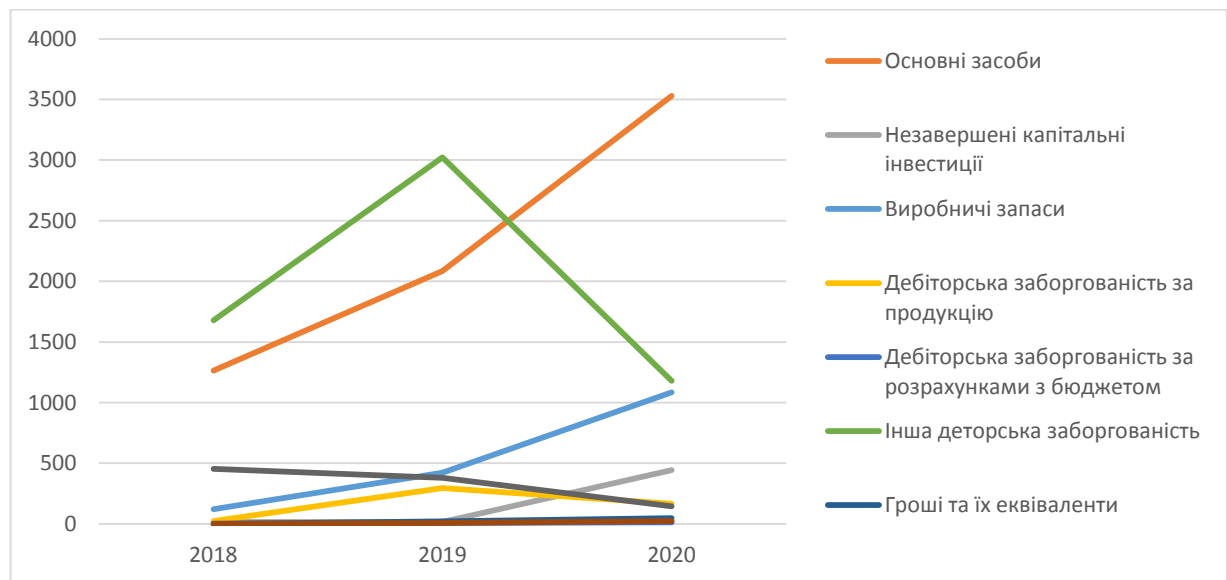

Рис.2.3. Динаміка майна ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

З табл.2.4 видно, що необоротні та оборотні активи, всього на 2020 рік складають 3970,5 тис. грн. та 2654,5 тис. грн. відповідно. Дані рис.2.3 свідчать про те, що основні засоби постійно зростали протягом 2018-2020 рр., що позитивно

впливає на розвиток підприємства та фінансовий стан, у випадку якщо введено в експлуатацію нові виробничі потужності. Основні засоби становлять більшу частину в складі необоротних активів, про що свідчать дані табл.2.4.

Оборотні активи включають в себе:

- виробничі запаси, частка яких в складі оборотних активів постійно зростала і становить 40,82% у 2020 році. Також збільшувалась і сума запасів. Загалом це може свідчити про розширення масштабів діяльності підприємства;

- дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги, яка в 2019 році значно збільшилась в порівнянні з 2018 роком, так як дебітори не розрахувалися за постачання виготовленої продукції і тому це негативно впливає на фінансовий стан. Однак в 2020 році ця сума зменшилась. В структурі щодо оборотних активів, дебіторська заборгованість за продукцію в 2020 році становить 6,21%;

- дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом збільшилася за 3 роки на 11,4 тис. грн., що може негативно впливати на досліджувану компанію, бо бюджет не розрахувався з підприємством, тобто бюджет збільшив свою заборгованість перед «МІРА АРТ»;

- іншу поточну дебіторську заборгованість, яка становить найбільшу частку в структурі оборотних активів 73,73% в 2018 році та 44,39% в 2020 році. Ця стаття складається із заборгованості з розрахунків з підзвітними особами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, з пенсійного і соціального страхування та розрахунків з іншими дебіторами. Велика сума характеризує різке збільшення обсягу продажів продукції досліджуваного підприємства та його необачну кредитку політику. Хоча рис.2.3 свідчить про значне зменшення дебіторської заборгованості даного виду в 2020 році;

- гроші та їх еквіваленти, які становлять малу частку в структурі оборотних активів 1,79% в 2020 році. Варто відмітити що сума за даною статтею в 2018 році була взагалі відсутня. Тобто за 3 роки вона гроші збільшились на 47,6 тис. грн. Наявність та зміна обсягу та частки грошових коштів і їх еквівалентів є

відображенням платоспроможності підприємства, оскільки це наймобільніша частина оборотних активів;

- витрати майбутніх періодів, які також становлять не значну частку в структурі 0,88% в 2020 році, а в 2018 році були зовсім відсутні, тобто за 3 роки збільшились на 23,4%. Збільшення витрат майбутніх періодів зазвичай пов'язане з витратою грошових коштів;

- інші оборотні активи за 2018-2020 роки зменшились на 309,3 тис. грн., що є негативним наслідком для даного підприємства. В структурі становлять 5,42% в 2020 році, при тому що в 2018 році цей показник дорівнював 19,9% щодо всіх оборотних активів.

Отже, всього майна на підприємстві станом на 2020 рік 6625 тис. грн., тобто за три досліджуваних роки майновий стан підприємства «МІРА АРТ» покращився, загальна сума збільшилась на 3068,7 тис. грн.

Аналіз та оцінка ділової активності підприємства на сьогодні – це один із основних напрямків аналізу фінансового стану підприємства. Завдання дослідження ділової активності окремого суб'єкта господарювання визначається як одне із ключових для прийняття управлінських рішень у розвитку компанії, формування його головної стратегії на перспективу.

Поширеним способом оцінки рівня ділової активності є аналіз динаміки зміни показників індикаторів, які являють собою коефіцієнти оборотності активів та капіталу підприємства. У рамках аналізу ділової активності підприємства також оцінюється тривалість операційного та фінансового циклів.

Аналіз ділової активності в частині активів ПАТ «КЗШВ «Столичний»» передбачають показники, представлені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз ділової активності в частині активів

ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Показник	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Оборотність оборотних активів	0,65	0,90	1,50	0,25	0,60	0,85

Тривалість одного обороту оборотних активів	561,02	405,27	243,39	-155,75	-161,88	-317,63
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	1,54	1,11	0,67	-0,43	-0,44	-0,87
Оборотність виробничих запасів	11,68	5,22	2,02	-6,46	-3,20	-9,66

Продовження табл.2.5

Тривалість одного обороту виробничих засобів	31,25	69,91	180,76	38,66	110,85	149,52
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,87	1,12	2,94	0,26	1,81	2,07
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	419,81	324,51	124,33	-95,30	-200,18	-295,48
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	13,18	4,80	5,42	-8,38	0,62	-7,77
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	27,69	76,07	67,40	48,39	-8,67	39,71
Коефіцієнт обертання грошових коштів	-	188,55	83,63	188,55	-104,92	83,63
Тривалість одного обороту грошових коштів	0,00	1,94	4,36	1,94	2,43	4,36
Оборотність усіх активів	0,42	0,60	0,60	0,18	0,00	0,18
Тривалість одного обороту усіх активів	876,03	610,30	607,44	-265,73	-2,86	-268,59
Продуктивність праці	61,74	162,59	189,56	100,85	26,98	127,83
Тривалість операційного циклу	451,06	394,42	305,09	-56,64	-89,32	-145,96
Тривалість фінансового циклу	423,37	318,34	237,69	-105,03	-80,65	-185,68

Дані табл.2.5 свідчать про те, що оборотність усіх активів ТОВ «МІРА АРТ» має прогресивну тенденцію, за 2018-2020 роки зросли на 0,85. Слід відмітити, що даний коефіцієнт є одним із найважливіших показників ефективності використання капіталу і вказує на швидкість його переходу зі стадії виробничих запасів у готову продукцію та швидкість перетворення продукції у безпосередньо грошову форму. Враховуючи це, можна стверджувати, що така динаміка свідчить про ефективність використання активів на досліджуваному підприємстві.

Відповідно до цього відбулося зменшення тривалості обороту оборотних активів та склала 243 дні в 2020 році. В цілому зменшення періоду оборотності є позитивним явищем на підприємстві.

Коефіцієнт закріплення оборотних активів мав регресивну динаміку, що свідчить про зменшення необхідних оборотних коштів для виготовлення і реалізації продукції вартістю в 1 грн. За 3 роки зменшився на 0,87 та в 2020 році становив 0,67.

Оборотність виробничих запасів досліджуваної компанії зменшувались протягом 2018-2020 рр., а тривалість їхнього обороту значно виросла з 31 дні до 180. Дані показники вказують на неефективність поточної політики управління запаси. Низька оборотність свідчить про непродуманість тактики формування виробничих запасів. Досить низькі показники реалізації товарів та послуг при повільній оборотності вказує на те, що період перебування запасів на складі є високим, тобто відбувається збільшення логістичних витрат.

Важливою складовою оцінки ділової активності підприємств є аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Розмір дебіторської заборгованості визначається умовами підприємства щодо розрахунків зі своїми клієнтами. Так, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в ТОВ «МІРА АРТ» в динаміці збільшується. При цьому спостерігається зменшення тривалості обороту. Так за звітний рік тривалість обороту дебіторської заборгованості на підприємстві зменшилась на 295 днів. Можна зробити висновок, що зменшилась сумнівна дебіторська загальна частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних коштів, що свідчить про збільшення ліквідності поточних активів у цілому, і отже, покращення фінансового стану підприємства.

Щодо коефіцієнта кредиторської заборгованості, то зменшення значення коефіцієнта на 7,77 в цілому за 3 роки, свідчить про зменшення швидкості погашення заборгованості підприємством та збільшення торгівлі в кредит. Так, середній термін повернення боргів (за винятком зобов'язань перед банками) компанії «МІРА АРТ» у 2018 році становив 27 днів, у 2020 році підприємство

може повернути свої борги за 67 дні – це може привести до погіршення відносин з постачальниками, а також до збільшення вартості поставлених товарів.

Також в звітному періоді структурні зрушення призвели до збільшення продуктивності праці. На це вплинуло зменшення чисельності працюючих на підприємстві та підвищення випуску продукції.

Операційний цикл товариства зменшився на 145 днів та становить 305 днів, що відбулось під впливом значного зменшення суми дебіторської заборгованості. Зменшення операційного циклу свідчить про високу ділову активність та ефективність діяльності ТОВ «МІРА АРТ».

В свою чергу, зменшення тривалості фінансового циклу може свідчити про появу додаткового джерела поповнення обігових коштів.

Ділову активність також визначає рівень залучення пасивів. Пасиви показують джерело утворення активів — майна підприємства, тобто показують, кому винне підприємство за все майно, яке воно має у своєму розпорядженні. Тому доцільно скористатися результатами аналізу балансу підприємства звернувши увагу на тенденції зміни пасивів в досліджуваному періоді (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз ділової активності в частині пасивів

ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Показник	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Коефіцієнт обертання власного капіталу	1,48	1,43	1,04	-0,05	-0,39	-0,44
Період окупності власного капіталу	246,20	255,27	349,68	9,07	94,41	103,48
Коефіцієнт обертання інвестованого капіталу	1,48	1,43	1,04	-0,05	-0,39	-0,44
Період окупності інвестованого капіталу	246,20	255,27	349,68	9,07	94,41	103,48
Коефіцієнт обертання робочого капіталу	-5,30	7,26	-25,41	12,57	-32,67	-20,10
Період окупності робочого капіталу	-68,80	50,25	-14,36	119,05	-64,61	54,44

Коефіцієнт обертання власного капіталу демонструє ефективність управління власним капіталом компанії. Значення коефіцієнта вказує на те,

скільки товарів було продано на кожну гривню залучених від власних коштів. Зменшення показника протягом досліджуваного періоду на 0,44 говорить про зменшення оптимізації роботи підприємства в його сфері. Період окупності власного капіталу збільшився на 103 дні, що означає негативні зрушення, оскільки збільшується термін, протягом якого капітал окупиться.

В свою чергу, коефіцієнт обертання інвестованого капіталу має тенденцію до зниження, за 2018-2020 роки на 0,44, до чого могло призвести неефективне використання чистих активів. Відповідно до цього період окупності інвестованого капіталу збільшився на 103 дні. Значення коефіцієнта обертання власного та інвестованого капіталу однакові, оскільки у підприємства відсутні довгострокові зобов'язання та короткострокові кредити.

Коефіцієнт обертання робочого капіталу в 2018 та 2020 роках має від'ємне значення та за 3 роки зменшився на 20,1, що означає неефективне використання підприємством чистого обігового капіталу. Період окупності відповідно збільшився (на 54 дні), що не найкраще впливає на швидкість використання інвестицій в оборотний капітал та зростання продаж, хоча значення в 2020 році від'ємне.

Таким чином, дослідження показників ділової активності показало, що ТОВ «МІРА АРТ» покращило своє становище протягом 2018-2020 років. Показники оборотності загалом показали позитивні результати, що свідчить про ефективність використання підприємством своїх засобів. Незначні негативні зміни були помічені щодо ділової активності в частині пасивів підприємства, на що могло вплинути швидке зростання поточних зобов'язань.

2.3. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Проблема управління платоспроможності займає особливе місце в компанії. Загальною рисою стійкого підприємства є здатність відповідати по своїм зобов'язанням вчасно та в повній мірі.

Для детального аналізу ліквідності та платоспроможності ТОВ «МІРА АРТ» потрібно розрахувати коефіцієнти ліквідності. Коефіцієнти ліквідності проаналізуємо в таблиці 2.7 та розрахуємо абсолютне відхилення зазначених показників.

Таблиця 2.7

Аналіз показників ліквідності ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Показник	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення		
				2019-2018	2020-2019	2020-2018
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,67	0,92	0,50	0,25	-0,42	-0,17
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,89	1,14	0,94	0,25	-0,20	0,05
Коефіцієнт критичної ліквідності	0,84	1,03	0,56	0,18	-0,47	-0,29

Як свідчить аналіз, підприємство «МІРА АРТ» у 2018-2020 рр. не було забезпечене найбільш ліквідними засобами – грошовими коштами, оскільки показник абсолютної ліквідності мав значення нижче за критичне (більше 0,2), а саме не більше 0,02. В даному випадку, коефіцієнт свідчить про не здатність підприємства погасити короткострокові зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів.

Значення коефіцієнту швидкої ліквідності (при нормативному значенні більше 0,7) знаходилось у цій межі лише в 2019 році, в 2020 році показник зменшився на 0,42 до попереднього року, тобто підприємство не здатне покрити поточні зобов'язання найбільш ліквідною частиною оборотних активів.

Коефіцієнт поточної ліквідності перевищує нормативне значення (більше 1) лише в 2019 році та означає, що підприємство було платоспроможним та здатним виконувати свої короткострокові зобов'язання та свідчить про раціональне вкладення грошових коштів підприємством у свої засоби. В 2020 році відбулось незначне зменшення та показник дорівнює 0,94, загалом відхилення від

нормативу невелике, підприємству необхідно звернути увагу аби становище не погіршувалось.

Коефіцієнт критичної ліквідності протягом 2018-2019 років знаходився в межах нормативного значення (більше 0,7), що характеризує можливість погасити свої поточні зобов'язання, якщо положення стане дійсно критичним, при цьому виходячи із припущення, що товарно-матеріальні запаси взагалі не мають ніякої ліквідаційної вартості. При цьому в 2020 році, відбулось аналогічна ситуація як із попередніми показниками – становище підприємства значно погіршилось щодо його ліквідності. Коефіцієнт критичної ліквідності становив 0,56, що негативно характеризує фінансовий стан ТОВ «МІРА АРТ».

Також аналіз ліквідності може полягати у порівнянні статей активу балансу, які згруповані за ознакою ліквідності та розміщені в порядку спадання ступеня ліквідності, зі статтями пасиву, які згруповані за ознакою терміновості погашення і розміщені в порядку збільшення строків зобов'язань.

Підприємство може бути ліквідним в більшій або меншій мірі, або у нього взагалі може бути відсутня ліквідність. Для оцінки реального рівня ліквідності підприємства спочатку необхідно здійснити аналіз ліквідності балансу. Аналіз ліквідності балансу товариства з обмеженою відповідальністю «МІРА АРТ» за досліджуваній період зобразимо у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «МІРА АРТ» за 2018-2020 роки

Актив	2018	2019	2020	Пасив	2018	2019	2020	Платіжний надлишок або нестача		
								2018	2019	2020
(A1)	0,0	19,8	47,6	(П1)	2556,8	3637,4	2811,2	-2556,8	-3617,5	-2763,6
(A2)	2157,6	3711,7	1523,4	(П2)	0,0	0,0	0,0	2157,6	3711,7	1523,4
(A3)	119,9	420,6	1083,6	(П3)	0,0	0,0	0,0	119,9	420,6	1083,6
(A4)	1278,8	2100,6	3970,5	(П4)	999,5	2615,3	3813,8	279,3	-514,8	156,7
Баланс	3556,2	6252,7	6625,0	Баланс	3556,3	6252,7	6625,0	-	-	-

Для визначення ліквідності балансу порівняємо підсумки з кожної групи активів і пасивів. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються умови: $A1 \geq П1$; $A2 \geq П2$; $A3 \geq П3$; $A4 \leq П4$.

В табл.2.6 для зручності виділено платіжний надлишок/нестача. Отже, бачимо що 1 умова не виконується в жоден із досліджуваних років, оскільки П1 значно перевищує А1. Варто зазначити, що виконується 2 умова, цьому сприяла повна відсутність короткострокових кредитів підприємства. Далі бачимо, що 3 умова теж виконується, оскільки довготермінові активи відсутні в ТОВ «МІРА АРТ». 4 умова виконується лише в 2019 році, що свідчить про достатність постійних пасивів, тобто власного капіталу, чого не можна сказати про становище підприємства в 2018 та 2020 роках.

Стан ліквідності підприємства не можна вважати ідеальним, оскільки в цілому лише в двох випадках зберігається співвідношення: вартість швидко реалізованих активів перевищує суму короткострокових зобов'язань та повільно реалізовані активи перевищують довгострокові зобов'язань. У такому випадку товариство у середньостроковій залишиться платоспроможним. Але вартість найбільш ліквідних активів менша за суму найбільш термінових зобов'язань, що призведе до невчасного погашення термінової заборгованості. Для покращення стану товариства необхідно збільшувати вартість найбільш ліквідних активів та зменшувати зобов'язання.

Показники фінансової стійкості дозволять оцінити рівень кредитування компанії, побачити чи вистачає у підприємства коштів та прибутку для погашення заборгованості. Під час такого аналізу прийнято використовувати коефіцієнти фінансової стійкості.

Коефіцієнти фінансової стійкості компанії – це сукупність показників, які визначають об'єм використаних фінансових ресурсів підприємства прирівнюючи їх за ступенем фінансової стійкості необхідної для розвитку компанії.

Фінансову стійкість компанії можна визначити через розрахунок наступних коефіцієнтів, що зображено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

**Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «МІРА АРТ»
за 2018-2020 роки**

Показник	2018	2019	2020	Нормативне
----------	------	------	------	------------

				значення
Коефіцієнт автономії	0,28	0,42	0,58	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	0,72	0,58	0,42	<0,5
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	-0,12	0,12	-0,06	>0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,44	0,63	1,44	>0,4
Коефіцієнт поточних зобов'язань	1,00	1,00	1,00	>0,5
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	1,28	0,80	1,04	>0,5
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,00	0,00	0,00	<0,2

Продовження табл.2.9

Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (фінансової стійкості)	0,39	0,72	1,36	>1,0
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, фінансування)	2,56	1,39	0,74	<1,0

Аналізуючи значення показників фінансової стійкості підприємства «МІРА АРТ» можна зробити наступний висновок. Більшість коефіцієнтів знаходяться в межах нормативних значень, що свідчить про оптимальність залучення і використання всіх наявних ресурсів. Але варто відмітити, на кінець 2018–2019 років коефіцієнт автономії має значення нижче від нормативного, що може свідчити про залежність від позикових джерел фінансування діяльності компанії. В 2020 році ситуація покращилась.

В межах досліджуваного періоду відбулось зменшення частини оборотних активів, яка фінансується за рахунок власного капіталу, оскільки коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами становить менше 0. В свою чергу, ступінь мобільності використання власних коштів підприємства знаходиться в необхідній межі, про що свідчить коефіцієнт маневреності власного капіталу.

Оскільки в 2018-2020 роках ТОВ «МІРА АРТ» не мало довгострокових зобов'язань, коефіцієнт поточних зобов'язань дорівнює 1 та довгострокових зобов'язань 0.

Коефіцієнт фінансової стійкості та фінансового ризику свідчить про покращення співвідношення власного і залученого капіталу в 2020 році. Оскільки саме в цьому році на 1 грн. залученого капіталу припадає 1,36 – власного; та на 1 грн. власного капіталу припадає 0,74 – залученого, що характеризує достатність фінансування та фінансової стійкості.

Таким чином, на підставі усіх розрахунків можна зробити загальний висновок, що підприємство має достатню ліквідність балансу та платоспроможність компанії. В свою чергу, розраховані коефіцієнти фінансової стійкості свідчать про покращення фінансового стану в 2020 році.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Зарубіжний досвід щодо вдосконалення поліпшення фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства є важливою характеристикою його ділової активності та надійності. Він визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, є гарантом ефективної діяльності як самого підприємства, так і його партнерів. Однак стійке фінансове становище господарюючого суб'єкта зовсім не легке завдання, це результат ефективного керівництва, яке базується на результатах аналізу фінансового стану.

Аналітичне забезпечення фінансового стану господарюючого суб'єкта – це тривалий процес, що вимагає залучення кваліфікованих фахівців з досвідом роботи в галузі фінансового аналізу.

З урахуванням сказаного, особливого значення набуває серйозна постановка аналітичної роботи на підприємствах, пов'язаної з вивченням зарубіжного досвіду аналізу та прогнозуванням фінансового стану. Це дозволить вчасно знайти та уникнути негативних тенденцій у фінансово-господарській діяльності підприємства.

Проблемами оцінки фінансового стану підприємства займалися багато вчених, таких, як Джеральд В. Вайт, Джей К. Шім, Джоел Р. Сігел, Дудукало Г.О., Еріх А. Гелферт, Карпенко Г.В., Мороз Е.Г., Отенко В.І., Поддєрьогін А. М. та ін.

Аналіз літературних джерел показав, що дослідження методики оцінки фінансового стану підприємства залишається актуальним питанням, адже відсутність чітко регламентованої системи фінансового аналізу унеможливорює максимальну об'єктивність оцінки фінансового стану підприємства [17].

В міжнародній практиці склалися досить стійкі підходи до аналізу фінансової звітності підприємств та формування висновків та рекомендацій покращення за результатами дослідження.

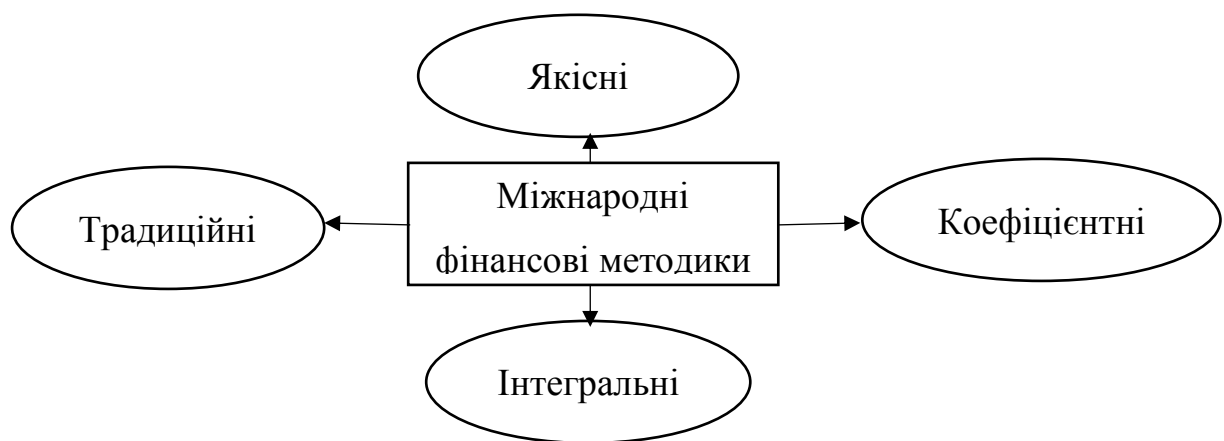

Рис.3.1. Групи фінансових методик у міжнародній практиці

Джерело: розроблено автором на основі [18]

Таким чином, міжнародна практика переслідує чотири групи показників для фінансового аналізу. Розглянемо їх детальніше.

Трансформаційні методики спрямовані головним чином на перетворення звітності у більш зручний для сприйняття вигляд:

- агрегування статей, тобто зміна складу балансових статей;
- доповнення балансу показниками структури, динаміки і структурної динаміки;
- трансформація в уніфіковані форми звітності, тобто відповідно до МСФЗ тощо [18].

Загалом блок трансформаційних методик носить дескриптивний характер і, взагалі, не може розглядатися як набір способів оцінки фінансового стану підприємства.

Якісні методики оцінки фінансового стану підрозділяються на методики вертикального, горизонтального аналізу, аналізу ліквідності балансу і формалізовані анкетні схеми.

Стосовно вертикального аналізу можна зазначити, що однозначно інтерпретувати поточну структуру коштів видається досить складним. Розглядати структуру коштів підприємства щодо якогось єдиного нормативу навряд чи розумно, оскільки специфіка діяльності (навіть у рамках однієї галузі при відмінності у технологічних процесах) неминуче повинна накладати відбиток на структуру активів та зобов'язань [19].

Горизонтальний аналіз представляється досить обмеженим з таких причин:

- відбулися зміни, які характеризують дії минулих періодів, і відсутні підстави вважати, що подібні тенденції збережуться і в майбутньому;
- не маючи додаткових даних, неможливо однозначно інтерпретувати розглядаються зміни (абсолютні та відносні);
- деякі результуючі показники обумовлені настільки значним числом факторів, у тому числі і зовнішніх: як економічних, так і політичних, що прогнозувати їх на основі аналізу попередньої динаміки практично неможливо;
- оцінювати зростання ефективності, не маючи даних про реальний стан організації, досить важко;
- формат деяких форм звітності слід видозмінювати, представляючи всі числові дані у вигляді позитивних чисел, так як горизонтальний аналіз негативних числових даних не наочний і може викликати труднощів у інтерпретації [19].

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика цілі застосування вертикального та горизонтального аналізів

Вертикальний аналіз	Горизонтальний аналіз
Дає змогу визначити джерела надходження грошових коштів для формування додатного грошового потоку, кількісно оцінити обсяги надходження коштів з кожного джерела.	Дає змогу оцінити структуру грошових потоків, тобто розрахувати частку окремих джерел надходження та напрямів витрачання коштів у загальному обсязі та проаналізувати зміни, що відбулися.
Дозволяє встановити напрями використання грошових коштів (складові від'ємного	Можна провести ранжирування джерел надходження та напрямів витрачання коштів

грошового потоку), дати оцінку розмірів витрачання коштів за кожним напрямом.	за вагомістю та порівняти отримані результати.
---	--

Джерело: розроблено автором

Отже, вертикальний та горизонтальний аналіз рекомендують виконувати на початку аналізу фінансового стану підприємства. Зазвичай він служить як допоміжний етап, у ході якого визначаються ті фактори, які далі необхідно аналізувати більш поглиблено та всебічно.

Також варто відмітити, щоб позбутись елементів суб'єктивізму було розроблено формалізовані методи аналізу. Економічний зміст полягає в тому, щоб знайти такі фактори, властивості, критерії звітності, які б відображали істотні сторони його значення. Тоді фінансова звітність робиться вимірювальна, можна провести всі необхідні розрахункові операції та результати аналізу можуть досягти певної об'єктивності.

Водночас формалізований аналіз має свою негативну особливість, яка полягає в тому, що не весь зміст фінансової звітності можна вирахувати шляхом застосування формальних показників.

Коефіцієнтний аналіз є одним з найбільш популярних у фінансово-аналітичній практиці інструментів дослідження фінансового стану, проте його відповідність цілям користувачів викликає деякі сумніви. Розрахунок фінансових коефіцієнтів є прийомом, успішність застосування якого багато в чому визначається не стільки володінням технікою розрахунків, скільки здатністю розуміти використовувану інформацію та вмінням аналітично інтерпретувати отримані результати розрахунків. В іншому випадку, використання цього інструменту носить скоріше арифметичний, ніж економічний характер.

Наступною групою є інтегральні методики оцінки фінансового стану, вони припускають синтезування фінансових індикаторів. Основна мета цих моделей полягає в тому, щоб на основі вимірювання різних фінансових коефіцієнтів підприємства розрахувати інтегральний показник, на основі якого генерувати прогноз.

Найбільш широко відома методика комплексної рейтингової оцінки фінансового стану, рентабельності та ділової активності підприємства Еріка Хелфєрта, яка включає чотири групи показників:

- 1) прибутковість господарської діяльності;
- 2) ефективність управління організацією;
- 3) ділову активність організації;
- 4) ліквідність та ринкову стійкість.

Світовий досвід вказує на низку показників, які дозволяють частково усунути недоліки вітчизняного аналізу. Як і підприємство, так і держава зацікавлені у збільшенні прибутку компанії. Його зростання можна досягти не лише за рахунок росту трудового внеску колективу товариства, а й завдяки іншим чинникам. Саме тому на підприємствах потрібно систематично проводити аналіз щодо формування розподілу та використання прибутку. Для зовнішніх суб'єктів такий аналіз також є надзвичайно важливим та необхідним у процесі співпраці та контактуванні з підприємством.

Аналіз ринкової вартості підприємства проводиться за допомоги розрахунку та аналізу таких показників: прибутковість акцій (Price – earnings ratio) – визначає, яка частина від чистого прибутку надходить на одну випущену акцію, визначається діленням чистого прибутку на кількість випущених акцій; коефіцієнт «ціна / грошовий потік» (price / cash flow) – визначає прибутковість акції за грошовими потоками, які проходять через підприємство при його діяльності, на одну акцію; коефіцієнт ринкової ціни (market – to – book value) – характеризує якою мірою ринкова ціна акції перевищує її балансову вартість і визначається відповідним співвідношенням [20].

Одним із методів фінансового аналізу є збільшення виручки від продажу (нарощування обсягів реалізації та збільшення ціни), при якому максимально активізують збутову діяльність підприємства за допомогою розробки певної прибуткової системи ціноутворення.

Основними формами такого підходу фінансового аналізу, як рефінансування дебіторської заборгованості є: факторинг, облік векселів, які видані покупцям продукції, форфейтинг [14].

Факторинг становить фінансову операцію, при якій підприємство-продавець передає право отримання грошей по платіжним документам банку. За здійснення такої операції банк стягує з підприємства-продавця визначену суму комісійних, яка встановлюється у відсотках до суми платежу. Факторингова операція дозволяє підприємству продавцю рефінансувати переважно частину дебіторської заборгованості щодо наданого покупцю кредиту в короткі строки.

Облік векселів, що надаються покупцям, становлять фінансову операцію з продажу їх банку або іншому фінансовому інституту за визначеною ціною, яка встановлюється залежно від їх номіналу, строку погашень та облікової вексельної ставки.

Форфейтинг становить фінансову оперативність по експертному товарному кредиту шляхом передачі переказного векселя банку зі сплатою комісійної винагороди. У результаті форфейтування заборгованість покупця по товарному кредиту трансформується в заборгованість фінансову [5].

Головним внутрішнім резервом покращення платоспроможності підприємства є зниження собівартості продукції та витрат, джерелом покриття яких є прибуток.

Основним способом зниження собівартості є економія усіх видів ресурсів, що споживаються у виробництві. Зниження трудомісткості продукції, збільшення продуктивності праці можна досягнути різними шляхами.

Найбільш важливі заходи з них – механізація та автоматизація виробництва, розробка та застосування прогресивних, високопродуктивних технологій, заміна та модернізація застарілого обладнання.

Важливим є підвищення вимог та застосування вхідного контролю за якістю сировини, яка надходить від постачальників та матеріалів, комплектуючих виробів та напівфабрикатів.

Одним з основних напрямів пошуку резервів у зарубіжному досвіді вдосконалення фінансового стану є зменшення вихідних грошових потоків. До основних джерел зниження належать такі складові:

- 1) оплата товарів, робіт, послуг, що належать до валових витрат;
- 2) оплата товарів, робіт послуг, що не належать до валових витрат;
- 3) здійснення реальних та фінансових інвестицій;
- 4) сплата податків та інших платежів до бюджету;
- 5) повернення капіталу, який був залучений на фінансовому ринку;
- 6) скорочення адміністративно-управлінських витрат;
- 7) ліквідація непродуктивних витрат.

Не менш важливим напрямом покращення фінансового стану є його прогнозування і моніторинг, оскільки грамотність в керуванні виробництвом, кваліфікованість й організованість в веденні господарської та фінансової діяльності, слідкування за динамікою економічного стану призведе до збільшення прибутковості підприємства .

Таким чином, існує безліч методів оцінки фінансового стану підприємства. Необхідно методом симбіозу зарубіжної та вітчизняної систем комплексного аналізу побудувати найбільш інтегровану інтерпретацію оцінки фінансового стану підприємств з метою попередження та уникнення двозначності висновків. До переваг зарубіжної методики можна віднести її конкретність та визначеність у кількісному складі показників та інтерпретації її результатів, спрощеність такої методики аналізу та оцінки фінансового стану підприємств.

3.2. Основні напрямки зміцнення фінансового стану

Стабільність фінансів на підприємстві може бути забезпечена за умови постійної реалізації та одержання виручки, достатньої за обсягом, щоб виконати свої зобов'язання. Водночас для розвитку підприємства необхідно, щоб після здійснення всіх розрахунків і зобов'язань у нього залишався такий розмір

прибутку, який би дав змогу розвивати виробництво й виводити його на конкурентоздатний рівень.

Для покращення функціонування фінансового стану підприємства «МІРА АРТ» та для його ефективної діяльності необхідно провести ряд заходів, які допоможуть компанії вирішити фінансові проблеми.

Причиною труднощів може послужити те, що на ринку досить конкурентів з більш дешевими товарами-аналогами та станом на сьогоднішній день на фінансовий стан компанії широко вплинула пандемія.

Спираючись на досвід провідних країн світу та аналізуючи ринок конкурентів, що до удосконалення та поліпшення фінансового стану підприємства, будуть доцільні такі пропозиції для підтримання фінансової стійкості:

1. Впровадження нового дизайну продукції, покращення функціонування продукту тощо;
2. Розробка нових продуктів, задля залучення нового сегменту;
3. Впровадження ефективнішої кадрової та облікової політики;
4. Поліпшення відносин з клієнтами шляхом акційних пропозицій, знижок не тільки в межах рекламної компанії, а й по за нею.

На сучасному ринку на кожен товар можна знайти багато аналогів, які будуть виконувати ті ж самі функції, тому в напрямку кращого та більш швидкого збуту можна запровадити такі заходи, як розробка нового, більш помітного дизайну упаковки чи впровадження SRM-системи (система управління взаємовідносинами з клієнтами).

Доцільним було б запропонувати підприємству вивід нової продукції на європейський ринок з використанням непрямого експорту. Саме цей спосіб реалізації вимагає малих капіталовкладень, адже підприємство не буде створювати торговий капітал та займатися пошуком агентів з продажу.

Є ще один ефективний шлях до поліпшення фінансової діяльності компанії – це або рефінансування дебіторської заборгованості або оптимізація її обсягів. Щоб оптимізувати обсяги дебіторської заборгованості керівництво має обрати

найбільш доцільні форми розрахунків зі споживачами продукту та строки платежів.

Також одним з ефективних шляхів покращення фінансового стану може бути мобілізація внутрішніх резервів компанії, яка включає в себе певні заходи, представлені на рис.3.2.

В свою чергу, внутрішні резерви поділяються на явні та приховані. Приховані являють собою ту частину капіталу, яка не відображається в балансі.

Рис.3.2. Мобілізація внутрішніх резервів підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [21]

Для підтримки фінансової стійкості компанії можна запропонувати систему заходів яка включає в себе:

- 1) постійний моніторинг як внутрішньої діяльності компанії, так і зовнішньої;
- 2) розробку планів та прогнозування виникнення проблемних ситуацій;
- 3) розробку та впровадження дій що до мінімізації зовнішніх негативних факторів;
- 4) розробка планів вирішення можливого настання кризового становища;
- 5) готовність прийняття нестандартних та ризикових рішень (якщо є така можливість);

б) активізацію інноваційної складової розвитку для збільшення довгострокового потенціалу і прибутковості діяльності на основі створення конкурентних переваг, підвищення конкурентоспроможності компанії на фондовому ринку та підвищення її вартості;

7) контроль за виконанням всіх поставлених завдань та інформування учасників процесу.

Таким чином, комплексне виконання всіх вищезазначених методів, особливо систематична оцінка ефективності фінансового стану підприємства та прогнозування важливих показників сприятиме зміцненню становища підприємства на ринку та зможе забезпечити позитивні довгострокові перспективи в його роботі.

Виходячи з цього керівництву необхідно проводити постійний моніторинг фінансово-економічної діяльності компанії, посилювати норми контролю та приймати рішення спираючись на досвід конкурентів та прогнози спеціалістів, так як моніторинг та прогнозування є ще одним напрямом поліпшення фінансового стану компанії.

3.3. Фінансово-економічне планування щодо покращення фінансового стану підприємства

Пошук оптимальних шляхів покращення фінансового стану підприємства є найголовнішою задачею фінансового відділу компанії. Перш, ніж розробляти шляхи покращення фінансового стану компанії, спочатку необхідно визначити, які напрямки фінансово-господарської діяльності будуть оптимізуватися.

У нашому випадку насамперед потрібно проводити роботи для зниження дебіторської та кредиторської заборгованості. Адже підсумовуючи решта показників, вони відповідають нормативним значенням та не потрібно проводити особливих методів для їх запобігання.

Зобразимо на рисунку 3.3 динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості.

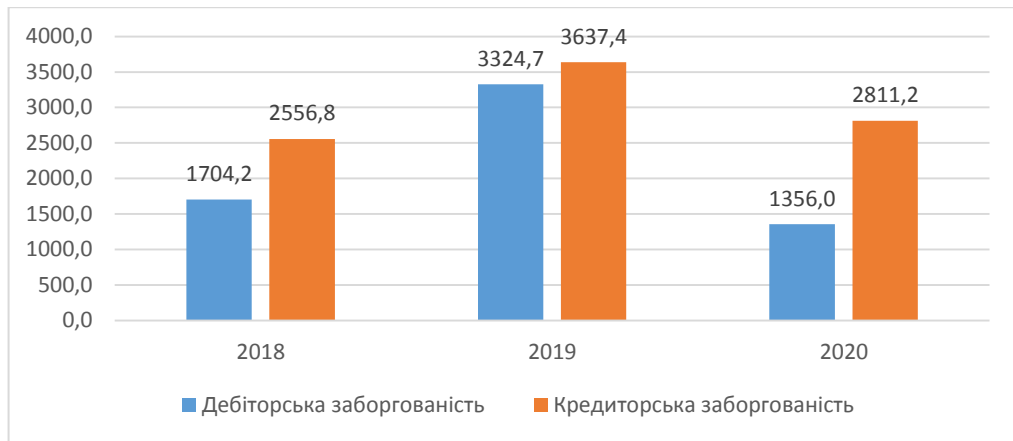

Рис.3.3. Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості
ТОВ «MIRA ART» 2018-2020 рр., тис. грн.

Було визначено під час аналізу, що сума дебіторської заборгованості почала збільшуватися в 2018-2019 рр., але вже в 2020 році – значно зменшилась. Схожа ситуація відбулась із кредиторською заборгованістю.

Для забезпечення нормального функціонування компанії та зниження рівня дебіторської заборгованості підприємства «MIRA ART» потрібно зробити такі зміни:

1. Ввести кредитну політику;
2. Зробити розклад роботи з заборгованістю;
3. Контролювати виконання обов'язків дебіторів;
4. Оформлювати офіційно свої відносини;
5. Розглядати критичні наслідки за допомогою суду.

Під час введення кредитної політики визначають граничну суму розміру дебіторської заборгованості як і для підприємства так і для кожного клієнта. Кредитну політику проводять разом із фінансовим плануванням на підприємстві. Велике значення для управління дебіторської заборгованості є інформація про клієнта. Бувають випадки коли інформації не достатньо, тоді ризик затримки заборгованості збільшується.

Тому для запобігання негативних наслідків можна використати різні способи їх мінімізації. Декілька з них це: страхування ризиків, гарантії, виплата компенсацій, факторинг та інші види.

Використовуючи ці методи потрібно визначити наскільки великий ризик, тому іноді застосовують їх декілька. Велике значення відіграє також передплата за роботу, чи надані послуги чим більше вона, тим менший ризик для власника компанії.

Ефективність кредитної стратегії підприємства полягає в наступному:

- основний критерій – ріст дохідності за основною діяльністю компанії;
- або внаслідок збільшення об'єму продаж, що буде відбуватися при лібералізації кредитування;
- або за рахунок прискорення оборотності дебіторської заборгованості, чому сприяє посилення кредитної політики.

Дебіторська заборгованість має вплив на погашення кредиторської заборгованості, тому від управління першої залежить приріст другої заборгованості.

Для зменшення дебіторської заборгованості використаємо метод факторингу. Виберемо факторингову компанію SupplierPlus - це фінтех платформа, яка надає легкий доступ до фінансування інвойсів. Інвойс що надається продавцем покупцеві та містить перелік товарів і послуг, їхню кількість та суму коштів, яку покупець має за них сплатити.

SupplierPlus - це онлайн платформа, яка оперує цифровими документами, використовує автоматичний обмін даними і електронні підписи. Це є значною перевагою, оскільки спілкування офлайн з фахівцями факторингового сектору в період пандемії не завжди є безпечним, тому перевага надається тим, хто може здійснювати такі операції онлайн на високому рівні.

Вибрана факторингова компанія застосовує схему реверсивного факторингу: покупець отримує кредитування від одного або декількох кредиторів. Крім надання даних про кредиторську заборгованість, покупець також бере на себе зобов'язання перед кредитором щодо сплати. Таке підтвердження боргу дозволяє кредитору стягнути профінансовану суму, навіть якщо ризик постачання матеріалізується.

Так, як кредитний ризик повністю лягає на покупця, кредитор може придбати дебіторську заборгованість у постачальника без регресу. Постачальник назначає дебіторську заборгованість кредитору та отримує повну виплату (мінус дисконт). кредитор бере на себе відповідальність за отримання плати, таким чином постачальник може вважати інвойс розрахованим. Також дана схема не виключає можливості зовнішнього фінансування передоплати.

Переглянемо характеристику реверсивного факторингу від SupplierPlus на основі порівняння з іншими джерелами покриття дебіторської заборгованості на рис.3.4.

Характеристика	Відстрочка платежу	Реверсивний факторинг від SupplierPlus	Факторинг	Реверсивний факторинг (єдиний Банк)
Всі Постачальники можуть бути профінансовані	⊗	✓	⊗	⊗
Без витрат для Покупця	⊗	✓	✓	✓ / ⊗
Продовження термінів оплати без шкоди для Постачальників	⊗	✓	⊗	⊗
Підійде для зарубіжних Постачальників	✓	✓	⊗	⊗
Робота з багатьма банками	⊗	✓	⊗	✓ / ⊗
Повний контроль над тим, які Постачальники можуть просити фінансування	✓	✓	⊗	✓
Без кредитних перевірок Постачальників	✓	✓	⊗	✓

Рис.3.4. Порівняльна характеристика послуг щодо факторингу

Джерело: [22]

Перевагою SupplierPlus також є те, що на офіційному сайті можна приблизно провести факторингові розрахунки.

Дебіторська заборгованість являється високоліквідним активом, який є на підприємстві. Не велика затримка в заборгованості має великий вплив, який в основному позначається на витратах позикового капіталу та має негативне значення на фінансовій стійкості компанії. Але що робити в таких ситуаціях, адже повністю відмовитись від дебіторської заборгованості не можливо. Тому потрібно

проводити послідовні етапи, за допомогою яких можна керувати цією заборгованістю.

Таким чином, визначено, що спочатку для факторингу застосується 50% наявної дебіторської заборгованості ТОВ «МІРА АРТ» 678 тис. грн. з терміном місяць для оплати. Розрахунок на сайті показує, що витрати становитимуть 7006 грн.

Таблиця 3.2

Прогнозування дебіторської заборгованості ТОВ «МІРА АРТ» зі застосуванням факторингу

Показник	2020 рік	2021 рік зі застосуванням факторингу
Дебіторська заборгованість	1356000	685006

Отже, застосування реверсивного факторингу від SupplierPlus зменшить навантаження на дебіторську заборгованість та вона буде становити в 2021 році 685006 грн. (Дані приблизні, оскільки необхідно постійно зважати на різні фінансові зміни на ринку досліджуваного підприємства)

Варто зазначити, що ефективне управління дебіторською заборгованістю покращить становище із кредитною.

Для ТОВ «МІРА АРТ» потрібно ввести управлінський звіт. Що буде розміщувати в собі інформацію та регламент про строки погашення заборгованості, про затримку заборгованості як дебіторської так і кредиторської, та щомісяця проводити відповідну роботу над помилками.

Формується кредитний регламент, який вміщує в собі порядок дій, починаючи від підписання договору на постачання продукції чи надання послуг та закінчуючи подачею судового позову у випадку невиконання зобов'язань по договору.

Таким чином, необхідно знайти точку рівноваги між посиленням вимог до кредитування клієнта та наданням пільгових умов продажу. Розумні межі кредитної політики являються об'єктивною реальністю сучасної економіки. На передній план висуваються умови взаємовигідного партнерства. Кредитора та

позичальника об'єднує спільний економічний інтерес, тісно пов'язаний зі стійким фінансовим станом підприємства.

ВИСНОВКИ

В умовах ринкової економіки країни ефективність та обґрунтованість управлінських рішень підприємств значною мірою залежать від результатів дослідження їх фінансового стану, зміст якої полягає в розрахунку певних показників та передбачає вивчення системи показників, які відображають різні фактори та критерії функціонування підприємства.

Нестабільний стан економіки України вимагає постійно бути в пошуках напрямків покращення ефективності роботи суб'єктів господарювання. Діючи в ринковій економіці як суб'єкт, кожна компанія має зберігати такий стан своїх фінансових запасів, за якого вона б спокійно зберігала можливість безупинно проводити фінансові операції та операції з своїми партнерами на ринку, державою, власниками, найманими працівниками.

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. В роботі обґрунтовано сутність фінансового стану підприємства та встановлено те, що це економічна категорія, яка визначає наявність, розміщення та раціональне застосування активів, власного та залучених капіталів на

визначений період. Фінансовий стан є найголовнішою характеристикою підприємства у процесі його аналізу. Фінансовий аналіз може визначити перспективу досліджуваного суб'єкта, його конкурентоспроможність, потенціал у діловому співробітництві. Метою аналізу є вчасне забезпечення інформацією, що безпосередньо впливає на фактичні та прогнози дані компанії.

2. Визначено методи та види аналізу фінансового стану, адже методика оцінки фінансового стану та класифікація аналізу в сукупності дозволяє оцінити гарантованість фінансових інтересів безпосереднього самого підприємства для його ділових партнерів, інших суб'єктів господарювання та у їх взаємовідносинах. Класифікація виділяє 5 ознак (за суб'єктом, об'єктом, періодом, обсягом та рівнем деталізації дослідження).

3. Досліджено методику обґрунтування фінансового стану підприємства, виділено показники, які деталізовано та конкретно характеризують фінансове становище досліджуваного об'єкта. Комплексна оцінка стану підприємства необхідна для того, щоб зовнішні та внутрішні користувачі такої інформації були повністю проінформовані задля подальшого прийняття рішень щодо підприємства, співробітництва з ним тощо. Фінансовий аналіз складається з таких етапів: аналіз майнового стану, ділової активності, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

4. Розглянуто фінансово-економічну характеристику ТОВ «МІРА АРТ» та встановлено те, що метою діяльності підприємства є задоволення потреб клієнтів в товарах та послугах щодо своєї сфери діяльності і одержання на цій основі відповідного прибутку. В свою чергу, основним видом діяльності є виробництво інших виробів із бетону гіпсу та цементу. Дослідження попиту на продукцію підприємства та його виручку свідчить про ефективну роботу ТОВ «МІРА АРТ».

5. Проведена оцінка ділової активності та майнового стану компанії та визначено, що загальний майновий стан підприємства був відносно стабільним. Така стабілізація говорить про зміцнення конкурентоспроможної та виробничої потужності. В свою чергу, показники ділової активності показали позитивну

динаміку, що свідчить про ефективність та раціональність використання підприємством своїх ресурсів.

6. Проаналізовано платоспроможність та фінансову стійкість підприємства, де встановлено, що ліквідності ТОВ «МІРА АРТ» не можна вважати ідеальним, але у середньостроковій перспективі компанія залишатиметься платоспроможною. Коефіцієнти фінансової стійкості мають значення в межах нормативного, що свідчить про оптимальність залучення та використання всіх наявних ресурсів.

7. Досліджено зарубіжний досвід щодо вдосконалення поліпшення фінансового стану підприємства та виділено фінансові методики, які умовно поділити на чотири групи: трансформаційні, якісні, коефіцієнтні та інтегральні. В міжнародній практиці склалися досить стійкі підходи до аналізу фінансової звітності підприємств та формування висновків та рекомендацій покращення за результатами дослідження. Зарубіжний досвід має такі переваги, як конкретність та деталізація у кількісному складі показників та інтерпретації їх результатів, спрощення методики дослідження та оцінки фінансового стану підприємств.

8. Визначено основні напрямки зміцнення фінансового стану серед яких моніторинг діяльності підприємства, активізація інноваційної складової розвитку компанії задля підвищення конкурентоспроможності, розробка плану вирішення можливих кризових ситуацій, контроль за виконанням заходів, інформування учасників відповідного процесу. Також ТОВ «МІРА АРТ» біло запропоновано вивід нової продукції на ринок Європи з використанням непрямого експорту. Такий спосіб реалізації продукції вимагає малих капіталовкладень, адже підприємство не буде створювати торговий капітал та займатися пошуком агентів з продажу.

9. Запропоновано на основі фінансово-економічного планування покращення фінансового стану досліджуваного підприємства, суттю якого є застосування факторингу в компанії SupplierPlus, яка є фінтех платформою, яка надає легкий доступ до фінансування інвойсів, адже проводить свої операції онлайн, що є актуально на сьогодні. Ефективне управління та використання

дебіторською заборгованістю покращить становище із кредитною заборгованістю ТОВ «МІРА АРТ».

Загалом при дослідженні фінансового стану підприємства було враховані фінансові загрози та небезпеки та запропоновані можливі заходи покращення фінансового становища, його елементів.

Таким чином, за результатами роботи приходимо до висновку, що тільки комплексний аналіз фінансового стану може забезпечити формування достовірної інформації щодо фінансово-господарського становища підприємства, регулювання порядку його здійснення з найменшими втратами та прийняттям своєчасних управлінських рішень для підвищення ефективності та фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мішура В.Б., Спіцин В.Є. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. Научный вестник ДГМА. 2017. №3(24Е). с.122-126
2. Бланк І.О. Управління фінансовими ресурсами — М.: Омега-Л, «Эльга», 2011. — 768 с.
3. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник. —3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 483 с.
4. Крейніна М.Н. Аналіз фінансового стану і інвестиційної привабливості акціонерних товариств / М.Н. Крейніна. — М.: Справа і сервіс, 2010. — 256 с.
5. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : Підручник. – К.: КНЕУ, 2012. – 670 с.

6. Поляк Г.Б. Фінансовий менеджмент / Под ред. Поляка Г.Б. — 2-е вид., перераб. и доп. — М.: Юніті-Дана, 2012. — 527 с.
7. Савицькая Г.В. Економічний аналіз: Підручник / Г.В. Савицькая. — 14-е вид., перераб. и доп. — М.: НІЦ ІНФРА-М, 2013. — 649 с.
8. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України 26.01.2001 N 49/121 – [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>
9. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.
10. Грязнова А.Г. Фінанси / А. Г. Грязнова, Е.В. Маркина, М.Л. Седова – М. : Фінанси і статистика, 2012. – 496 с.
11. Ковалев В.В. Фінансовий аналіз: управління грошовими потоками, прибутком та рентабельністю / В. В. Ковалев – М.: Проспект, 2007. – 336 с.
12. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 487 с.
13. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення / Н. І. Приходько // ФІП ФІП PSE. – 2010. – Т. 8. – С. 188–190.
14. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.
15. Долгоруков Ю. О. Редіна Н. І. Факторний аналіз фінансового стану підприємства // Фінанси України. – 2016. – №12. – с. 167
16. Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: Підручник. – К., 2014. – с. 320 с.
17. Шарова С.В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його удосконалення / С.В. Шарова, О.С. Черкасова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збір наукових праць. –№5.– Запоріжжя: 2018
18. Higgins, Robert C. Analysis for Financial Management. / Robert C. Higgins. - Edition: 10th. – McGraw-Hill, 2011. – 480 p.

19. Martin S. Fridson, Fernando Alvarez *Financial Statement Analysis: A Practitioner's Guide*. – New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., Hoboken. 2011. – 597 p.

20. Кальна, Т. А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки // *Економічний аналіз*. – 2015. – Том 15, № 2. – С. 331

21. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. [Електронний ресурс] / А. П. Дорошенко // *Ефективна економіка*. – 2010. – №3. – С. 72

22. SupplierPlus – <https://supplierplus.com.ua>

ДОДАТКИ

Додаток А
Фінансова звітність ТОВ «МІРА АРТ» 2018-2020 рр.
Форма №1-м

Актив	Код рядка	2018	2019	2020
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	16,0	15,4	442,6
Основні засоби	1010	1262,8	2085,1	3527,9
первісна вартість	1011	1516,3	2582,2	4178,2
знос	1012	253,5	497,1	650,3
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	1278,8	2100,6	3970,5
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	119,9	420,6	1083,6

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	23,4	295,3	164,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130			
з бюджетом	1135	1,6	6,1	13,0
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1679,2	3023,4	1178,2
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,0	19,8	47,6
Витрати майбутніх періодів	1170	0,0	7,4	23,4
Інші оборотні активи	1190	453,3	379,7	144,0
Усього за розділом II	1195	2277,5	4152,1	2654,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	3556,3	6252,7	6625,0

Пасив	Код рядка	2018	2019	2020
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5	5	5
Додатковий капітал	1410			
Резервний капітал	1415	581,7	581,7	581,7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	412,8	2028,6	3227,1
Неоплачений капітал	1425			
Усього за розділом I	1495	999,5	2615,3	3813,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення	1520			
Цільове фінансування	1525			
Усього за розділом II	1595			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610			
товари, роботи, послуги	1615	92,9	753,4	736,0
розрахунками з бюджетом	1620	1,4	7,4	3,8
у тому числі з податку на прибуток	1621			
розрахунками зі страхування	1625	6,0	6,3	
розрахунками з оплати праці	1630	12,2	12,4	-4,7
Доходи майбутніх періодів	1665			
Інші поточні зобов'язання	1690	2444,4	2858,0	2076,1
Усього за розділом III	1695	2556,8	3637,4	2811,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
Баланс	1900	3556,3	6252,7	6625,0